

ДОКЛАД
ОТ
РАБОТНА ГРУПА ПО ЗАПОВЕД РД-02-248/04.11.2025 г. НА МИНИСТЪРА НА
ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ЗА ИЗВЪРШЕН АНАЛИЗ НА ДОКУМЕНТИ ОТНОСНО ФАКТОРИ НА
ОКОЛНАТА СРЕДА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО И НА
РАБОТНАТА СРЕДА НА „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ПЛОЩАДКА
ВЕЛИКО ТЪРНОВО И ОЦЕНКА НА ВЪЗМОЖНАТА ИМ ВЗАИМОВРЪЗКА СЪС
ЗДРАВНОТО СЪСТОЯНИЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Съгласно представената от компетентния орган-РИОСВ Велико Търново, информация на първата среща на Работна група по Заповед РД-02-248/04.11.2025г.:

Основните оплаквания на населението на гр. Велико Търново са свързани с миризми и дразнене на лигавиците на очите и горните дихателни пътища в жилищни зони. През 2024 г. на дежурния телефон на РИОСВ-Велико Търново, на контактната форма, по e-mail и на хартиен носител са постъпили 47 броя сигнали от населението срещу дейността на „Кроношпан България“ ЕООД. Като субективни оплаквания преобладава основно усещането за сладникава, задушлива и лютива миризма, а като обективни сигнали са наличието на прах и задименост в атмосферния въздух. В периода от януари до ноември 2025 г. ясно се установява рязко увеличаващ се брой на подадените сигнали, като в този период са регистрирани 430 бр. обаждания на „Зелен телефон“ и сигнали на контактната форма на РИОСВ - В. Търново. Анализът на данните показва, че през 2025 г. оплакванията имат същия характер както тези през 2024 г., а именно в най-голяма степен преобладават усещанията за „лютива миризма, дразнеща гърлото и очите“, както и за задименост и прах в атмосферния въздух, включително дървесен прах по различни повърхности от градската среда.

Горното и грижата за здравето на населението са основната причина за създаването на междуведомствената работна група:

I. Анализ на екологичното състояние на околната среда, в района на производствените предприятия и в жилищните зони и територии на град Велико Търново. Екотоксикологична оценка и оценка на екологичния риск за населението, свързан с качеството на атмосферния въздух на територията на гр. Велико Търново:

В град Велико Търново е разположена и функционира Инсталация за производство на дървесни плоскости, стопанисвана от „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Бургас, за която има издадено и влязло в сила Комплексно разрешително (КР) №570-Н0/2018 г.

С горесцитираното КР е разрешена експлоатацията на инсталация за производство на дървесни плоскости, която попада в обхвата на т. 6.1 (в) от Приложение № 4 към ЗООС, включваща:

- Линия за производство на плочи от дървесни частици (ПДЧ), включваща 1 сушиленя, 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 45 MW и 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 3 MW;
- Линия за производство на плочи от дървесни влакна (MDF), включваща 1 сушиленя и 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 45 MW

Освен тази инсталация е разрешена експлоатацията и на инсталации, които не попадат в обхвата на Приложение № 4 към ЗООС, а именно:

1. Цех за ламиниране на плочи от дървесни частици (ПДЧ) и дървесни частици средна плътност (MDF);
2. Пакетираща линия за ПДЧ и MDF.

През 2024 г. на площадката на дружеството са извършени 28 проверки, от които 7 планови проверки по годишен график за измерване на емисии в атмосферния въздух, 1 планова във връзка с изпълнение на условията в комплексното разрешително, 3 извънредни по постъпил сигнал за шум и 17 извънредни проверки по сигнали за обгазяване, неприятни миризми и прах от дейността на дружеството.

От началото на 2025 г. до настоящия момент на дружеството са извършени 49 проверки, от които 4 планови проверки по годишен график за измерване на емисии в атмосферния въздух, 3 извънредни по постъпили сигнали за шум, излъчван в околната среда, 3 извънредни проверки по заповед на директора на РИОСВ – Велико Търново във връзка с изпълнение на условие 9 и условие 11 от КР и 40 извънредни проверки по сигнали за обгазяване и неприятни миризми от дейността на дружеството.

Основни източници на емисии са четири изпускащи устройства, към двете сушилни инсталации съответно към линия за производство на ПДЧ и линия за производство на MDF и аспирациите към пресите на всяка от линиите. Всеки от източниците е оборудван с пречиствателно съоръжение - мокър електростатичен филтър, за пречистване на отпадъчните газове от сушилните и воден скрубър за пречистване на газовете от аспирациите към пресите. По време на сушенето на дървесните частици и пресоването на килима, в атмосферата се отделят сушилни газове, които са смес от

дървесен прах, летливи органични вещества (ЛОВ) и вода. Летливите органични вещества и водата образуват т.нар. аерозоли. Те имат вид на лека мъгла със синкав лазурен оттенък.

Съгласно Референтния документ за най-добри налични техники (НДНТ) при производството на дървесни плочи (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Production of Wood-based Panels, 2016) алфа и бета-пинените са в най-голямо количество в отделящите се по време на сушенето естествени летливи органични съединения. Тези вещества са интензивно миришещи с характерна миризма на дървесина. За някои видове бор тези вещества достигат до 80% от общото количество летливи органични съединения, съдържащи се в тях.

Съгласно Референтния документ за най-добри налични техники (НДНТ) при производството на дървесни плочи (Best Available Techniques (BAT) Reference Document for the Production of Wood-based Panels, 2016) емисиите на формалдехид от производството на дървесни плоскости са малка част от летливите органични вещества. Съдържанието на формалдехид е около 5% в сравнение с това на общия органичен въглерод (TOC). В тази връзка в Условие 9.6.1 на КР е заложено, на емисиите на общ органичен въглерод от двете сушилни и пресите за ПДЧ и МДФ (изпускащи устройства №№ 11, 20, 8 и 28) да се извършва непрекъснат мониторинг.

По отношение на дървесния прах, най-вероятната причина е открития способ по който се съхранява дървения материал.

Съгласно издаденото и влязло в сила комплексно разрешително на дружеството са поставени норми за допустими емисии за тези съединения, спазването на които се доказва чрез инсталирани системи за непрекъснато измерване на нивата в отделените отпадъчни газове.

От провежданите през 2024 г и до настоящия момент на 2025 г. контролни, собствени периодични и собствени непрекъснати измервания на емисиите в атмосферния въздух от източниците, разположени на производствената площадка на дружеството, няма установени превишения на нормите, заложи в Комплексно разрешително (КР) №570-Н0/2018 г.

Независимо от горното при проверка на постъпилите през годините жалби и сигнали, които за последната година са се увеличили многократно, се установяват постоянно нарушения на Условие 9.4.1 от комплексното разрешително на КР, тъй като отделяните при процесите на сушене и пресоване вещества са интензивно миришещи. В тази връзка въпреки спазването на нормите за допустими емисии, при температурни инверсии и вятър в посока югоизток, те се разпространяват извън площадката под

формата на мъгла със синкав лазурен оттенък и предизвикват дискомфорт на живеещото в близко разположените райони население.

През 2024 г. за констатирано разпространение на миризми извън територията на площадката (условие 9.4.1. от КР) на дружеството са съставени и връчени 3 броя актове за установяване на административно нарушение. От началото на 2025 г. до настоящия момент на дружеството са съставени и връчени осем броя актове за неизпълнение на същото условие, като всички издадени наказателни постановления са в процес на обжалване.

В издаденото на „Кроношпан България“ ЕООД, град Бургас, площадка Велико Търново комплексно разрешително е включено условие, съгласно което операторът следва да изгради и поддържа един автоматичен пункт за мониторинг на качеството на атмосферния въздух (КАВ). Пунктът е разположен на територията на ЦДГ „Рада Войвода“ в кв. „Чолаковци“. „Кроношпан България“ ЕООД е осигурил безпрепятствен достъп на РИОСВ до всички данни от пункта за мониторинг в реално време, което е в съответствие с изискванията на условията в КР.

РИОСВ – Велико Търново предоставя месечна справка за нивата на замърсители ФПЧ10 и формалдехид на своята интернет страница.

За 2024г. са регистрирани 10 превишения на средноденонощната норма от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ за показател ФПЧ10, а до настоящия момент на 2025 г. са 30. Съгласно действащото законодателството тази норма не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година. За показател формалдехид не е установено превишение на осреднената половинчасова (100 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) и средноденонощна (50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) норми за показателя както за 2024 г., така и до настоящия момент на 2025 г. На средногодишна база нормите и за двата показателя са спазени както за 2023, така и за 2024 г. За ФПЧ10 са отчетени съответно 21,78 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 23,65 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, при средногодишна норма от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. За показател формалдехид за 2023г. и 2024г. са отчетени съответно 6,32 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 5,04 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ при норма от 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

На територията на град Велико Търново контролът на качеството на атмосферния въздух (КАВ) се осъществява от Ръчен пункт, разположен в сградата на РИОСВ - гр. Велико Търново. Същия е част от Националната система за мониторинг на околната среда. Основните показатели, характеризиращи КАВ, които се наблюдават в този пункт са: фини прахови частици (ФПЧ10 и ФПЧ2,5), олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ), тежки метали – кадмий и арсен.

За 2024 г. са отчетени 21 броя превишения на средноденонощната норма (СДН) за показател фини прахови частици до 10 μm (ФПЧ10), а до настоящия момент на 2025

г. са 24. За същия показател на средногодишна база за 2023г. и 2024г. са отчетени съответно 24,08 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и 24,91 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, при средногодишна норма от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Тъй като към нивата на фини прахови частици имат принос много сектори – бит, транспорт, промишленост, то не може да бъде направен еднозначен извод, че причина за превишенията е цехът за производство на плочи от дървесни частици, стопанисван от „Кроношпан България“ ЕООД.

II. Информация и анализ по отношение безопасни условия на труд:

В производствената база на дружеството, находяща се в гр. Велико Търново, ул. „Дълга лъка“, извършват трудова дейност 296 лица на дружеството, както и други лица от външни фирми. На производствената площадка се произвеждат плочи от дървесни частици (ПДЧ) и дървесни плоскости със средна плътност (МДФ). Производственият процес включва следните дейности:

- раздробяване на дървесината;
- транспортиране на дървесните частици в определени силози според размера по закрити транспортъори;
- автоматично подаване и смесване на отделните съставки и пресоването им до получаване на зададени стойности на произвежданото изделие (процесът е автоматизиран и херметически затворен);
- охлаждане на готовите плоскости;
- шлифование на автоматична линия или автоматично ламиниране на готовите плоскости;
- оперативно наблюдение и контрол на качеството;
- придвижване с релсови електронно управляеми транспортни колички на готова продукция за опаковане;
- машинно опаковане;
- складиране на готова продукция с помощта на електрокари.

Производствените мощности се осигуряват с топлинна енергия от котелно, използващо остатъци от биомаса и от слънчеви колектори. Работните процеси, при които се отделят прах, газови емисии, пари, течности, токсични и други вредни вещества, се снабдени с вентилационни устройства, разположени над източниците на опасност.

Редовно са извършвани профилактика и поддръжка на климатичните инсталации, но не се води документация, съдържаща техническите ѝ параметри, резултати от изпитвания. През последните две години в дирекция „Инспекция по труда“ – гр. Велико Търново няма информация за въведено ново работно оборудване.

В периода 2020 г. - 2025 г. контролните органи на Инспекцията по труда са извършили девет проверки, в т.ч. по сигнал на синдикат (касаещ забрана за формиране на синдикална организация) и по сигнал на работник от външна фирма (относно завишените изисквания към транспортните фирми за укрепване на превозваните товари).

Не са постъпвали сигнали от работници и служители на дружеството, свързани с условията на труд. По време на проверките са констатирани 32 бр. нарушения и са съставени два акта за установяване на административни нарушения.

Пет от проверките са свързани с настъпили трудови злополуки като три от тях са със служители на външни фирми, опериращи на територията на дружеството.

Инцидентите са както следва:

- на 25.01.2021 г. служител на „Шишков“ ЕООД при опит да премине през автоматична поточна линия за опаковане на ПДЧ, заклещва крака си между отделните секции;

- на 24.01.2023 г. работник на длъжност „оператор шлайф“, при опит да премахне счупена плоча в основата на трета клетка на поточната система към машина за шлайфане на ПДЧ, остава заклещен между платформата и укрепващия винкел и след вдигането на платформата пада от нея;

- на 02.05.2023 г. служител на длъжност „окачествител“ при опит по време на движение да вземе документ за пратка от автоматизирана количка за транспортиране на меламина хартия по релсов път без да изчака тя да спре е блъснат от нея;

- на 27.07.2023 г. крака на служител от почистваща компания „Райт клининг 2008“ ЕООД, застанал между две секции на транспортната лента на автоматична поточна линия за опаковане на ПДЧ, е притиснат от верижната предавка на линията за транспортиране на блокове с ПДЧ;

- на 30.05.2024 г. служител от „ЕР КАР РК“ ЕООД, гр. София на длъжност „хигиенист“ е блъснат от електрокар, управляван от служител на „Кроношпан-България“ ЕООД, при извършване на завой.

Причините за настъпилите злополуки не са свързани със здравния и екологичния риск от качеството на атмосферния въздух.

Основни рискове в производството на ПДЧ и MDF са идентифицирани и оценени за всички работни места. Те се отнасят предимно до механични рискове, прахово замърсяване, опасност от пожар и експлозии, химични рискове. За предотвратяване, намаляване и контрол на риска ежегодно се изготвят програми с определени отговорници и необходимите ресурси. На територията на обекта е изградено ведомствено противопожарно звено, оборудвано с необходимата техника.

По отношение параметрите на работната среда и като цяло осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд в дружеството се наблюдава отговорно отношение от страна на работодателя. Редовно се наблюдават показателите на факторите на работната среда, осигуряват се необходимите лични предпазни средства и работно облекло, а за работещите на смени са осигурени ободряващи напитки и питейна вода.

В настоящия момент дружеството се обслужва от Служба по трудова медицина „ЕКО БИО ТД“ ЕООД. Провеждат се периодични медицински прегледи и се проследява здравното състояние на работещите.

III. Оценка на здравния риск. Резултати от проведеното, по документи, епидемиологично проучване за установяване на зависимост между замърсяването на околната и работната среда и здравното състояние на населението в гр. Велико Търново.

III.1 КОНСТАТАЦИИ ПО ПРЕДСТАВЕНИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПРЕВАНТИВНИЯ КОНТРОЛ НА „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ПЛОЩАДКА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО

1. Дружеството „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Бургас, с площадка в гр. Велико Търново е започнало производствената си дейност от 2006 г., на база съществуваща инсталация за производство на ПДЧ с капацитет 580 м3, разположена в имот, собствен

През 2006 г. неработещият цех за ПДЧ на „Дървообработване“ АД, разположен на територия, отредена за дърводобивната и дървопреработваща промишленост, е отдаден под наем и е стопанисван от фирма „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Бургас, като от средата на м. юли дружеството е предприело действия за въвеждане в експлоатация на цеха.

Производството на ПДЧ, към този момент, включва основно следните технологични операции:

- Подготовка и производство на основната суровина – дървесните частици с необходимите размери от маломерна свежа дървесина и отпадъци от дървообработващи фирми;
- Сушене и сортиране на влажните дървесни частици;
- Олепиляване с карбамид формалдехидна смола, формоване и пресоване на дървесния килим и получаване на ПДЧ;
- Обрязване и шлайфане на ПДЧ.

Дейността е включена в Приложение № 4 на ЗООС, но първоначалният капацитет на инсталацията е под прага от 600 м3 за денонощие (580 м3), за който се изисква издаване на Комплексно разрешително.

В края на м. декември 2015 г. във връзка с планирано увеличение на капацитета на инсталацията е стартирана процедура по оценка въздействието върху околната среда за инвестиционно предложение (ИП) „Увеличаване на производствения капацитет и продуктов асортимент на завода за производство на плочи от дървесни частици“, площадка Велико Търново. От компетентния орган, дейността е отнесена към Приложение №1 от Закона за опазване на околната среда - 2.1. Топлоелектрически централи и други горивни инсталации с номинална входяща топлинна мощност 50 MW или повече и подлежи на задължителна ОВОС.

Въз основа на гореизложеното от РИОСВ-Велико Търново е издадено писмо по процедура, съобразно което на дружеството е дадено указание за изготвяне на доклад за оценка на въздействието върху околната среда за горесцитираното инвестиционно предложение.

В изпълнение на дадените указания, през м. април 2016 г. е представено задание за изготвяне на Доклад по ОВОС (ДОВОС), след което е представен и самия ДОВОС. Същият е върнат за корекция и допълване и отново представен в РИОСВ-Велико Търново. Със свое писмо, в хода на процедурата, дружеството се отказва от инвестиционното намерение, без да посочва конкретни мотиви за това. В тази връзка, от страна на РИОСВ, е издадено решение № ВТ-11-П-ОВОС/2016 г. на директора на РИОСВ-Велико Търново за прекратяване, на основание чл. 56, ал. 1 от АПК.

През 2017 г. в РИОСВ-Велико Търново е подадено Уведомление за инвестиционно предложение: „Допълване продуктивния асортимент на база потенциален капацитет на оптимизирано технологично оборудване в завода за производство на плочи от дървесни частици на „Кроношпан България“ ЕООД гр. Велико Търново“.

Инвестиционното предложение предвижда достигане на максималния производствен капацитет на инсталацията за производство на ПДЧ плоскости от 580 м3 /ден до 2320 м3 /ден, чрез монтиране на ново по-голямо съоръжение за „топъл въздух“ с термична мощност 45 MW и монтиране на нова линия за производство на плочи от дървесни частици, средна плътност (MDF) с капацитет 1000 м3/ден. Към линията за MDF е предвидено изграждане на ново съоръжение за „топъл въздух“ с термична мощност 45 MW.

Към уведомлението, от възложителя е приложено писмо на министъра на околната среда и водите с изх. № 26-00-513/2015 г. на заместник-министъра на околната

среда и водите, съдържащо методически указания по отношение класифицирането, нормирането и вида на мониторинга на съоръженията за „топъл въздух“, относими към аналогична инсталация в гр. Бургас. Съгласно което, съоръженията за топъл въздух не следва да се възприемат като горивни източници поради факта, че димните газове ще се използват за пряко сушене на дървесните частици в производството. В резултат на което е счетено от РИОСВ – Велико Търново, че изграждането на двете сушилни не попада в т. 2.1. „Топлоелектрически централи и други горивни инсталации с номинална входяща топлинна мощност 50MW или повече“ на Приложение 1 от ЗООС, така и в т. 3, буква „а“ „Промислени инсталации за производство на електроенергия, пара и топла вода (невключени в приложение № 1)“ от Приложение 2 от ЗООС.

За това ИП от страна на РИОСВ-Велико Търново има издадено становище по реда на чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС № 692/18.05.2017 г. от директора на РИОСВ-Велико Търново, тъй като е преценено, че описаното ИП не може да бъде отнесено към нито една от позициите на Приложение № 1 към чл. 92, т. 1, както и Приложение № 2 към чл. 93, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). В становището подробно е описано инвестиционното предложение, както и мотивите за издаването му.

Със становището, на дружеството са дадени указания по отношение изпълнение на изискванията на глава седма, раздел II на ЗООС.

В изпълнение на дадените указания, през месец октомври 2017 г. дружеството е подало горесцитираното заявление за издаване на комплексно разрешително в ИАОС. С решение на изпълнителния директор на ИАОС № 570-Н0-И0-А0/2018 г. е издадено комплексно разрешително. С него на дружеството е разрешено изграждането и експлоатацията на следните инсталации:

Инсталация, която попада в обхвата на т. 6.1 (в) от Приложение № 4 към ЗООС:

Инсталация за производство на дървесни плоскости, включваща:

- Линия за производство на плочи от дървесни частици (ПДЧ), включваща 1 сушилня, 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 45 MW и 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 3 MW;
- Линия за производство на плочи от дървесни влакна (MDF), включваща 1 сушилня и 1 съоръжение за топъл въздух с топлинна мощност 45 MW

Инсталации, които не попадат в обхвата на Приложение № 4 към ЗООС:

- Цех за ламиниране на плочи от дървесни частици (ПДЧ) и дървесни частици средна плътност (MDF);
- Пакетираща линия за ПДЧ и MDF.

Към настоящия момент всички инсталации и съоръжения, разрешени с условията на КР са изградени и въведени в експлоатация.

2. На стр. 24 от техническата оценка към Комплексното разрешително (КР) на Кроношпан още през 2018 г. ИАОС е посочила следното: „Съгласно становище по оценка на заявлението за издаване на КР на РИОСВ – Велико Търново „Инсталация за производство на плочи от дървесни частици ПДЧ и плочи от дървесни влакна МДФ“ на „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, площадка гр. Велико Търново е източник на неприятни миризми емитирани в района на гр. Велико Търново, за което са постъпвали многократни жалби и налагани санкции и че това се дължи на факта, че „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД използва в производствената си дейност 3 (три) броя сушилни, а е извършена реконструкция само на 2 (два) броя от общо 3 броя сушилни.“.

Следва да се има предвид, че същите са демонтирани преди увеличаването на капацитета на инсталацията и са изградени 2 нови сушилни.

Експертният преглед на наличните документи установи тяхната силна разнородност по източник, съдържание и предназначение. Поради това, здравната интерпретация в настоящото изложение е представена в раздели, касаещи различни аспекти на проблема с качеството на атмосферния въздух в гр. Велико Търново и на условията на работния процес в производственото предприятие на територията на града, срещу което населението е подало най-голям брой жалби за отделяне на неприятни миризми в околната среда – „Кроношпан България“ ЕООД, площадка гр. Велико Търново.

Както е посочено по-горе най-общо производствените звена в инсталацията за производство на дървесни плоскости на „Кроношпан България“ ЕООД са:

- Линия за производство на плочи от дървесни частици (ПДЧ), включваща една сушилня;
- Линия за производство на плочи от дървесни влакна МДФ, включваща една сушилня;
- Цех за ламиниране на плочи от ПДЧ и МДФ.

Всички линии имат пречиствателни съоръжения, които са изградени в съответствие с комплексното разрешително (КР). За всички организирани източници на емисии на площадката се провежда емисионен контрол – контрол от страна на ИАОС / РИОСВ и собствен мониторинг от страна на оператора.

III.2. ДАННИ ЗА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ГРАД ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Резултати от мониторинг на основни замърсители в атмосферния въздух на град

Велико Търново:

Както е посочено в т. I контролът на качеството на атмосферния въздух в град Велико Търново се осъществява от ръчен пункт за мониторинг, който е част от НСМКАВ. Показателите, които се измерват са: ФПЧ_{10} , $\text{ФПЧ}_{2,5}$, бензен, олово, кадмий, арсен и полиароматни въглеводороди [ПАВ-бензо(а)пирен]. Данните от мониторинга за периода 2022-2024 г., показват спазване на нормите за КАВ съгласно изискванията на националното законодателство. Оценка за спазването на нормите през 2025 г. ще бъде изготвена от РИОСВ – Велико Търново след изтичане на календарната година.

Резултати от измервания с МАС на КАВ на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС)

В периода 2021 – 2023 г. МАС на ИАОС през четирите сезона в продължение на 15 дни е извършила поредица от измервания на КАВ в гр. Велико Търново, в Пункт „Дом за стари хора“. Включените показатели са основните атмосферни замърсители, въглероден оксид, азотни оксиди, серен диоксид и ФПЧ_{10} . Не са установени превишения на нормите за КАВ.

Резултати от измервания със собствена автоматична измервателна станция (АИС), в изпълнение на условие от КР на „Кроношпан България“ ЕООД.

В изпълнение на условие от КР, „Кроношпан България“ ЕООД е изградило и поддържа автоматична измервателна станция (АИС) за мониторинг на качеството на атмосферния въздух по показатели ФПЧ_{10} и формалдехид. АИС е разположена на територията на ЦДГ „Рада Войвода“ в кв. „Чолаковци“, гр. Велико Търново, като регистрираните данни от нея постъпват в Регионалния диспечерски пункт на РИОСВ – Велико Търново, в реално време. Данните от мониторинга на формалдехид за периода 2023 -2025 г., показват спазване на максималната еднократна, средноденонощна и средногодишна норми.

За 2023 г. са регистрирани 9, за 2024г. са регистрирани 10, а за 2025 г. до настоящия момент са регистрирани 30 превишения на средноденонощната норма от $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ за показател ФПЧ_{10} , която съгласно действащото законодателството не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти в рамките на една календарна година.

За показател формалдехид не е установено превишение на осреднената половинчасова ($100 \mu\text{g}/\text{m}^3$) и средноденонощна ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) норми за показателя. На средногодишна база нормите и за двата показателя са спазени както за 2023, така и за 2024 г. За показател ФПЧ_{10} са отчетени съответно $21,78 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и $23,65 \mu\text{g}/\text{m}^3$, при средногодишна норма от $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. За показател формалдехид са отчетени съответно $6,32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ и $5,04 \mu\text{g}/\text{m}^3$ при норма от $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

На основание данните от наличните към момента измервателни станции за КАВ е възможно да се обобщи, че установените концентрации на горепосочените замърсители в атмосферния въздух на гр. Велико Търново са в рамките на допустимите норми за КАВ и измерените стойности не свидетелстват за повишен здравен риск за населението на града.

III.3. ХИМИЧНИ ВЕЩЕСТВА, КОИТО Е ВЪЗМОЖНО ДА СЕ ОТДЕЛЯТ В АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ОТ ПРОИЗВОДСТВЕНАТА ДЕЙНОСТ НА „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ПЛОЩАДКА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО И ТОКСИКОЛОГИЧНАТА ИМ ХАРАКТЕРИСТИКА

Основната суровина в предприятието са дървесните материали.

Като спомагателни материали се използват:

- за производството на ПДЧ: лепило; парафинова емулсия;
- за производството на МДФ се използват: лепила, втвърдител, парафинова емулсия. Освен дървесните материали, основните използвани суровини в производството са: амониев нитрат, парафинова емулсия, реагент със съдържание на формалдехид < 0,1%, реагент със съдържание на формалдехид и меламин (формалдехид < 0,1%; меламин < 1%).

С цел добиване на по-голяма яснота относно възможностите за оказване на вредно въздействие върху човешкия организъм представяме кратка токсикологична характеристика на горепосочените химични вещества:

Формалдехид:

Формалдехид е безцветен газ при стайна температура, с остра, характерна миризма. При краткотрайна или повтаряща се експозиция на формалдехид във въздуха първоначално се засягат лигавицата на носа и очите, а при по-високи концентрации - и белите дробове (ATSDR, 1999). Основните опасности при експозиция на формалдехид по дихателен път са свързани с дразнещото му действие, както и с канцерогенния потенциал. Той е класифициран в следните класове и категории на опасност съгласно Регламент (ЕО)№1272/2008 относно класифициране, етикетиране и опаковане на химични вещества и смеси (хармонизирана класификация), съгласно актуалната информация на страницата на ЕСНА:

- смъртоносен при вдишване (Acute Tox 2, H330);
- причинява тежки изгаряния на кожата и сериозно увреждане на очите (Skin. Corr. 1B, H314)
- вреден при поглъщане (Acute Tox. 4, H302);

- мутаген от категория 2 (Muta. 2, H341) – класифициран е въз основа главно на положителни резултати от изпитвания *in vitro* и експерименти върху опитни животни с данни за мутагенна активност на мястото на контакта с формалдехид при експозиция по дихателен път – лигавица на носната кухина, бронхо-алвеоларни клетки) (ЕЧА, Formaldehyde; RAC, 2012).

При еднократна експозиция предизвиква дразнене на дихателните пътища, сериозно увреждане на очите.

Формалдехид е и алерген при контакт с кожата (клас на опасност „Кожна сенсibiliзация“), (Skin Sens. 1A, H317). При високи нива на експозиция предизвиква остри отравяния по дихателен път.

Предполагам канцероген за хора - категория 1B, въз основа на убедителни данни за развитие на карциноми на носната кухина при опитни животни, експонирани чрез вдишване (ЕЧА, Formaldehyde; RAC, 2012). Емпирични данни за средна фоновая концентрация на формалдехид в атмосферния въздух на населени места са представени в редица научни източници, включително данни на Световната здравна организация ¹, където се приема обобщена оценка, че фоновата средногодишна концентрация варира в граници от 0,001 mg/m³ до 0,02 mg/m³, като зависи най-вече от наличието на близкоразположени производства, отделящи формалдехид, а също от ползването на твърди горива за отопление, както и от автомобилния трафик.

В научната литература са посочени различни стойности на концентрации, при които започва да се усеща миризма на формалдехид (праг на мирис). Според Costa (2001), прагът на мирис се движи между 0.5 ppm и 1.0 ppm (0.625-1.25 mg/m³), като се посочва, че тези стойности са близки до концентрациите, предизвикващи слабо дразнене (2 - 3 ppm) и до дразнещите концентрации, които не могат да се толерират от повечето хора (4 - 5 ppm). Друг литературен източник посочва по-ниска стойност за праг на мирис - 0.05 ppm (0.0625 mg/m³) (ACGIH 1992).

Съгласно Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (обн., ДВ, бр. 88/1997 г., посл. изм. ДВ, бр. 42/2007 г.), за формалдехид са определени следните пределно допустими концентрации:

- средногодишна – 0.01 mg/m³
- средноденонощна – 0.05 mg/m³
- максимална еднократна – 0.1 mg/m³

¹ <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/8681>

Сравнението със стойностите на прага на мирис показва, че дори и най-ниската от тях ($0,625 \text{ mg/m}^3$) е по-висока от нормите при продължителна и краткотрайна експозиция (съответно 0.01 mg/m^3 и 0.05 mg/m^3) на формалдехид в атмосферния въздух на населените места.

Азотни оксиди

Азотните оксиди могат да включват азотен монооксид (азотен оксид, NO), азотен диоксид (NO_2), азотен триоксид (N_2O_3), азотен тетроксид (N_2O_4), азотен пентоксид (N_2O_5). С най-голямо токсикологично значение са азотният монооксид и азотният диоксид (ATSDR, Nitrogen Oxides, Medical Management Guidelines). Азотният монооксид е безцветен газ при стайна температура. Според някои източници той има силна, сладникава миризма (ATSDR, Toxic Substances Portal; GESTIS, Nitric oxide), а според други е без миризма (ECHA. Nitrogen monoxide; ATSDR, Nitrogen Oxides, Medical Management Guidelines). Азотният диоксид е течност на стайна температура и червеникаво-кафяв газ над 21.2°C , със силна остра миризма. Най-често се среща комбинирана инхалаторна експозиция на двата оксида, тъй като азотният диоксид се образува от азотен монооксид (особено при по-високи концентрации на азотен монооксид) и кислорода от въздуха. (GESTIS, Nitrogen dioxide; ATSDR, Nitrogen Oxides ToxFAQs; ATSDR, Nitrogen Oxides, Medical Management Guidelines).

Според класификациите им съгласно Регламент (ЕО) №1272/2008 двата оксида са оксидиращи газове, проявяват висока остра инхалаторна токсичност (могат да предизвикат остри отравяния по дихателен път в зависимост от степента на експозиция), корозивни са за кожата и могат да причинят сериозно увреждане на очите. Азотният диоксид образува азотна киселина при контакт с вода и влага. Той се класифицира като дразнещ за дихателните пътища.

Острата и повтарящата се инхалаторна експозиция на азотни оксиди може да предизвика прояви на дразнене на дихателните пътища и токсични ефекти върху белите дробове, които зависят от степента на експозиция. Характерни за азотния монооксид са токсичните ефекти върху кръвта (метхемоглобинемия) и централната нервна система.

Съгласно Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (обн. ДВ. бр.58/2010г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.79/2019 г.), средночасовата норма за опазване на човешкото здраве за азотния диоксид е 0.2 mg/m^3 , а средногодишната – 0.04 mg/m^3 .

В публикация на Environment Agency (Агенция по околна среда за Англия и Уелс),

2007, е посочен праг на мирис за азотния диоксид 0.12 ppm (0.23 mg/m³). Тези данни показват, че наличието на мирис е сигнал за превишаване на нормите за краткотрайна и повтаряща се експозиция.

Серен диоксид

Серният диоксид е безцветен газ със силна, остра миризма. При контакт с вода и влага образува серниста киселина.

Според класификацията съгласно Регламент (ЕО)№1272/2008) серен диоксид се характеризира с висока остра инхалаторна токсичност (предизвиква остри отравяния по дихателен път в зависимост от степента на експозиция), корозивен е за кожата и може да причини сериозно увреждане на очите.

При остра и повтаряща се инхалаторна експозиция серният диоксид предизвиква дразнене на носа, гърлото и очите, и промени в дихателната функция, свързани с бронхоспазъм, които могат да се проявят със задух и кашлица (ATSDR, 1998).

Съгласно Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. средночасовата норма за опазване на човешкото здраве за серния диоксид е 0.35 mg/m³, а средноденонощната – 0.125 mg/m³.

Според някои литературни източници прагът на мирис, при който се усеща миризмата, е 2.7 ppm (7.2 mg/m³), а праг на мирис, при който се разпознава миризмата – 4.4 ppm (11.7 mg/m³) (Environment Agency, 2007). Според други данни прагът на мирис е по-нисък - 0.45 ppm (1.175 mg/m³) (ATSDR, 1998).

Дори най-ниската от тези стойности е по-висока от нормите за опазване на човешкото здраве.

Пинени

α -пинен and β -пинен са органични съединения от групата на терпените, които са структурни изомери. Всеки от тях има по два стереоизомера (енантиомери) - (-)- α -пинен, (+)- α -пинен, (-)- β -пинен, (+)- β -пинен. Пинените се добиват от иглолистни дървета и други видове растения. Съдържат се в боровото масло и в терпентина. Пинените са безцветни, запалими течности, неразтворими във вода, със силна миризма на бор. Според данните в NTP (2016) миризмата на (+)- α -пинен се различава и наподобява мента.

Пинените предизвикват дразнене на кожата и са кожни алергени. Те са с нисък вискозитет и могат да се аспирират в трахеята при попадане в устата. α -пинен е по-силно токсичен от β -пинен при поглъщане. Пинените не се класифицират като дразнещи за очите и дихателните пътища и са с ниска остра инхалаторна токсичност (ECHA. α -Pinene; ECHA. β -Pinene).

При регистрацията на пинените съгласно Регламент (ЕО)№1907/2006 относно

регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (Регламент REACH) са подадени следните изведени нива без ефект (Derived No Effect Level, DNEL) при продължителна инхалаторна непрофесионална експозиция за населението (ECHA, α -Pinene; ECHA, β -Pinene):

- α -пинен - 0.674 mg/m³
- β -пинен - 1 mg/m³

Съгласно определението в Регламент REACH, DNEL на дадено вещество е ниво, над което хората следва да не бъдат излагани на въздействието на веществото.

В научната литература са посочени следните прагове за мирис (Environment Agency, 2007):

- α -Pinene 0.018 ppm (0.1 mg/m³)
- β -Pinene 0.033 ppm (0.19 mg/m³)

Според тези данни праговете на мирис на пинените са по-ниски от DNEL, което е свързано с по-ниската токсичност на пинените при инхалаторна експозиция.

III.4. ОСНОВНИ ОПЛАКВАНИЯ ОТ НАСЕЛЕНИЕТО НА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО, СВЪРЗАНИ С ЕКСПОЗИЦИЯ НА МИРИЗМИ

Оплакванията на населението на гр. Велико Търново, свързани с миризми и дразнене на лигавиците на очите и горните дихателни пътища в жилищни зони са значителен брой. През 2024 г. на дежурния телефон на РИОСВ-Велико Търново, на контактната форма, по e-mail и на хартиен носител са постъпили 47 броя сигнали от населението срещу дейността на „Кроношпан България“ ЕООД. Като субективни оплаквания преобладава основно усещането за сладникава, задушлива и лютивата миризма, а като обективни сигнали са наличието на прах и задименост в атмосферния въздух.

Миризми от производствени обекти с този тип дейност (производство на ПДЧ и МДФ) могат да бъдат свързани, както със съхранение на дървен материал на открито, така и с различни процеси в производството.

Основният източник на миризми в предприятието са сушилните отделения, в които се извършва сушене на материал - дървесни частици. При сушенето на смляната дървесина се отделят суспендираните газове, които са смес от дървесен прах, летливи органични вещества и вода. Летливите органични вещества образуват т.н. кондензационни аерозоли. Те имат вид на лека мъгла и са синкави, с лазурен оттенък;

Допълнителни източници на интензивно миришещи вещества могат да бъдат аспирационните системи към преса ПДЧ (ИУ№8) и преса МДФ (ИУ№28). Във

вентилираните газове обикновено се съдържат незначителни количества летливи инградиенти на лепващия материал.

В периода от януари до ноември 2025 г. ясно се установява рязко увеличаващ се брой на подадените сигнали, като в този период са регистрирани 430 бр. обаждания на „Зелен телефон“ и сигнали на контактната форма на РИОСВ - В. Търново. Анализът на данните показва, че през 2025 г. оплакванията имат същия характер както тези през 2024 г., а именно в най-голяма степен преобладават усещанията за „лютива миризма, дразнеща гърлото и очите“, както и за задименост и прах в атмосферния въздух, включително дървесен прах по различни повърхности от градската среда.

Оплаквания от страна на населението на гр. Велико Търново за гореизложените проблеми, са подавани към контролните органи и в периода на 2021 - 2024 г.

Въпреки, че няма установени превишения на нормите, заложи в Комплексно разрешително, както сме подчертавали в предишни наши становища важноста от недопускане на разпространението на миризми от промишлени източници е голяма, поради отрицателното им въздействие върху човешкото здраве. Добре известно е, че експозицията на емисии с неприятни миризми, независимо от техния произход и свойства на химичните вещества – носители на миризмата, сама по себе си е предпоставка за повишаване на здравния риск, като е с потенциал да компрометира физическото и психичното здраве, да наруши социалната комуникация, както и качеството на живот на хората, работещи или живеещи в близост до източници на такива емисии.

Дори и в случаите когато експонираните на неприятен мирис лица не посочват наличие на конкретни здравни проблеми, те съобщават, че ограничават обичайните си ежедневни дейности като: отварянето на прозорци за проветряване, времето за работа в градината/двора, отлагат или редуцират времето за разходки, ограничават спортните занимания на открито, отлагат срещи с приятели. Научни изследвания съобщават за нарушен сън, внезапно събуждане или безсъние вследствие появата на миризма, промени в ритъма и дълбочината на дишане, т.е. периодичната или перманентна експозиция нарушава социалното и лично пространство на експонираните лица – нарушава качеството им на живот в райони с източници на емисии с неприятен мирис. В тази връзка, емисиите с неприятен мирис ограничават дейности, които е доказано, че намаляват стреса и подобряват здравето (физическа активност, социални контакти, пълноценен сън). Самото наличие на миризма, дори да е слабо осезаемо, може да провокира стрес и безпокойство поради предположение за потенциално токсично въздействие.

III.5. СТАНОВИЩЕ ПО ПРЕДСТАВЕНИ ПРОТОКОЛИ ОТ ИЗПИТВАНИЯ,
КАСАЕЩИ ЕМИСИИТЕ ОТ ПРОИЗВОДСТВЕНАТА ДЕЙНОСТ НА „КРОНОШПАН
БЪЛГАРИЯ“ ЕООД, ПЛОЩАДКА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО И КАЧЕСТВОТО НА
АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ В РАЙОНА НА ПРЕДПРИЯТИЕТО.

Измерването на качеството на атмосферния въздух е регламентирано в Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999 г., в сила от 1.01.2000 г.), а измерването от точкови източници съгласно Наредба № 6 за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (ДВ бр. 31/1999 г., посл. изм. и доп. бр. 14/2023г.).

Отчитането на измерените концентрации в атмосферния въздух се извършва съгласно Наредба № 14 за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (ДВ, бр. 88/1997 г., посл. изм. бр. 42/2007 г.) В Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1, под № 138 формалдехид има следните пределно допустими концентрации: средногодишна $0,01 \text{ mg/m}^3$; средноденонощна $0,05 \text{ mg/m}^3$; максимално еднократна $0,1 \text{ mg/m}^3$.

В Република България е действащ БДС 17.2.4.19:1983 „Опазване на природата. Атмосфера. Показатели за качеството на атмосферния въздух. Методи за определяне съдържанието на формалдехид“, който изисква пробовземане в течна среда и последващ спектрофотометричен анализ в UV – VIS област, но методът е трудно приложим. Агенцията по околна среда на САЩ има утвърден метод за измерване на формалдехид в емисионните газове: EPA 323:2010 Определяне съдържанието на формалдехид в емисии от стационарни източници.

По отношение на емисиите, съгласно чл. 3, ал. 4 от Наредба № 6 за реда и начина за измерване на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници, „Собственикът или ползвателят на обекта възлага провеждането на собствените периодични измервания на акредитирани лаборатории за изпитване при спазване на регламентираните срокове и условия“.

В издаденото КР на „Кроношпан България“ ЕООД, съгласно Условие 9.2.3.3. Сушилня към Инсталация за производство на дървесни плоскости и Условие 9.2.4.3. Линия за пресоване към Инсталация за производство на дървесни плоскости, емисионните норми за параметър формалдехид са, както следва:

- В Таблица 9.2.3.1. - ИУ (изпускано устройство) №11 - 10 mg/Nm³, която се отнася за 18% съдържание на кислород в отпадъчните газове;
- В Таблица 9.2.3.2. - ИУ №20. - 15 mg/Nm³ без корекция на кислород;
- В таблица 9.2.4 и 9.2.4 - продължение за ИУ №8 и ИУ №28 - 15 mg/Nm³.

Собствени периодични измервания (СПИ) на формалдехид в емисионните газове се извършват веднъж на шест месеца по Условие 9.6.1. Изисквания към собствения мониторинг на емисиите на вредни вещества във въздуха за изпускателни уреди ИУ №11 и №20 и ИУ №8 и №28.

Представени са протоколи от акредитирана лаборатория „ЕКО- КОНСУЛТ-ИНЖИНИРИНГ ООД гр. Бургас за собствените измервания на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници от:

- ИУ № 1 от Аспирация дробилка – НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 24.04 2025 .
- ИУ-№ 7 от Бункер прах аспирация сита ПДЧ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 04.04 2025 .
- ИУ-№ 12 от Шлайф линия ПДЧ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 24.04.
- ИУ-№ 15 от Аспирация формовъчна линия – НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 25.04.
- ИУ-№ 16 от Бункер Шлайф прах ПДЧ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 04.04.
- ИУ-№ 17 от Прах от влажен филтър – НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 04.04.
- ИУ-№ 18 от Прах от филтър № 3 и № 4 влажен материал ПДЧ – НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 04.04.
- ИУ-№ 23 от Надлъжно разкрояване МФФ – НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 24.04.
- ИУ-№ 24 от Шлайф линия МДФ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 24.04.
- ИУ-№ 25 от Бункер прах МДФ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 03.04.
- ИУ-№ 26 от Бункер гранулат ПДЧ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 03.04.
- ИУ-№ 26 от Три броя ламиниращи преси НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 25.04.

- ИУ-№ 26 от Бункер гранулат ПДЧ– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 03.04.
- ИУ-№ 30 от Разкрояващ циркуляр– НДЕ – 5 mgNm³ - общ прах извършени измервания на 25.04.
- ИУ-№ 8 от Аспиарция към ПДЧ– на общ прах НДЕ –15 mgNm³; Органични съединения като общ органичен въглерод НДЕ- 20mgNm³; Формалдехид 15 mgNm³ извършени измервания на 24 .04 2025 .
- ИУ-№ 11 Сушилна инсталация към линия за ПДЧ– на общ прах НДЕ – 15 mgNm³; Органични съединения като общ органичен въглерод НДЕ- 200 mgNm³; Формалдехид 10 mgNm³ Серен диоксид НДЕ – 400 mgNm³; Азотни оксиди НДЕ – 250 mgN m³ извършени измервания на 03.04 2025 .
- ИУ-№20 Мокър електрофилтър към сушилня МДФ– на общ прах НДЕ – 15 mgNm³; Органични съединения като общ органичен въглерод НДЕ- 120 mgNm³; Формалдехид 15 mgNm³ Серен диоксид НДЕ –400 mgNm³; Азотни оксиди НДЕ – 250 mgN m³ извършени измервания на 03.04 2025 .
- ИУ-№ 28 от Аспиарция преса МДФ– на общ прах НДЕ –15 mgNm³; Органични съединения като общ органичен въглерод НДЕ- 20 mgNm³;Формалдехид 15 mgNm³ извършени измервания на 24 .04 2025.

Операторът извършва собствени измервания и на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници по отношение на органични вещества, определени като показател „общ въглерод“ на изпускателни устройства № 11 и №20.

Представени са едномесечни Доклади за резултатите от собствените непрекъснати измервания на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници в случая ИУ№ 28- Аспиарция преса МДФ, воден скрубър – ТОС- 20 mgNm³ за периода август – януари 2025г 2024 г и 2023г

Представен е Доклад за резултатите от собствените измервания на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници в случая ИУ№ 20 Сушилна инсталация към линия за МДФ -ТОС- 120 mgNm³ за периода 04.-05.11.2025

Представен е Доклад за резултатите от собствените измервания на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници в случая ИУ№ 8 Аспиарии преса ПДЧ – ТОС- 20 mgNm³ за периода 04.-05.11.2025

Представен е Доклад за резултатите от собствените измервания на вредните вещества изпускани в атмосферния въздух от неподвижни източници в случая ИУ№ 11 Сушилна инсталация към линия за ПДЧ– ТОС- 200 mgNm³ за периода 04.-05.11.2025.

Представените резултати от всички горепосочени измервания не установяват нито едно превишаване на определените в КР норми за допустими емисии.

Проверка на РИОСВ в „Кроношпан България“ ЕООД, площадка Велико Търново, на 22.02.2024г. е установила следното:

- Всички пречиствателни съоръжения са изградени в съответствие със КР и работят. За всички организирани източници на емисии на площадката се провежда емисионен контрол – контрол от страна на ИАОС / РИОСВ и собствен мониторинг от страна на оператора.
- Нито една от измерените емисии в атмосферата не превишава определените в КР емисионни норми. Всички емисии на вредни вещества от инсталациите се изпускат в атмосферния въздух организирано през изпускателните устройства.
- След оглед на площадката е установено, че няма наличие на неорганизирани източници на интензивно миришещи вещества с изключение на два броя мобилни дробилки и открити складове за съхранение материала.
- Възможна причина за разпространението на миризми извън границата на площадката са разрешените в настоящото КР максимални норми от съответно от 200mg/Nm³ и 120 mgNm³ за показател органични вещества, определени като общ въглерод след процеса на сушене² Проверката не е констатирала несъответствие на обекта с изискванията на Комплексното разрешително.

III.6. УСЛОВИЯ НА ТРУД, ОЦЕНКА НА РИСКА, ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ И ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРЕГЛЕДИ НА РАБОТЕЩИТЕ В КРОНОШПАН, ОБЕКТ ПРОИЗВОДСТВО НА ПДЧ И МДФ ПЛОСКОСТИ, ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО, КВ. ЧОЛАКОВЦИ

В областта на безопасността и здравето при работа ни бяха предоставени за анализ следните документи:

1. Картотека на използваните в дружеството опасни химични вещества.
2. Документация по оценката на риска в дружеството, в т.ч. програма за ограничаване на риска за 2025 г.
3. Протоколи от измервания на факторите на работната среда.

² Нормите са поставени съгласно НДНТ по Решение за изпълнение на Комисията (ЕС) 2015/2119 за формулиране на заключения за НДНТ при производството на дървесни плочи.

4. Списък на личните предпазни средства.
5. Информационни листове за безопасност.
6. Анализ за здравното състояние на работещите за 2020 г. и 2024 г.
7. Документи за организация на периодични медицински прегледи през 2025 г.

Предоставените ни данни относно условията на труд и оценката на риска на работните места не позволяват цялостна преценка на съществуващото положение в производствения обект.

Оценката на риска по работни места, която е от 2024 г., е налична за длъжностите качествен контрол ламинираща линия, механик, мотокарист, опаковчик, оператор преса, оператор котел, оператор лепило. В щатното разписание на предприятието фигурират още много длъжности, за които не ни е предоставена оценка на риска – напр. ел. монтьори и техници, заварчици, оператор дробилка, оператор машина МДФ, оператор сушилня, оператор шлайф, шофьори на различни видове машини и др., както и за административен персонал, лаборант, общи работници. Освен това в картата за оценка на риска на работно място напр. за механик е записано, че концентрациите на прах и химични вещества съответстват на нормите, а не са посочени стойности от измервания или номер на протокол, на който се позовава това твърдение. Съответно рискът без никакви доказателства е оценен като много нисък. За оператор лепило също не фигурират стойности за концентрации на формалдехид (ФА) в работна среда или номер на протокол за измерване, а е записано, че има съответствие с изискванията и рискът също без доказателства е оценен като много нисък. Поради съдържание под 0,1% на формалдехид и под 1% на меламина в използваните лепила, те не са класифицирани като опасни, но в ИЛБ се препоръчва редовен мониторинг на ФА и осигуряване на подходяща вентилация.

Наличният протокол за измерване на химични агенти от 2021 г. трябва да контролира параметрите ФА, СО, СО₂, NO₂ при ПДЧ линия на работни места при преса олепиляване и в РМЦ - за електроженист. За двете контролни точки при преса олепиляване за ФА няма измерени средно претеглени концентрации, само са посочени граничните стойности за ФА в работна среда. Протоколът за контрол на прах от 2021 г. в ПДЧ производство указва стойности на инхалабилна фракция на дървесен прах за оператор преса, оператор машина за опаковане, оператор подложки, оператор машина шлайфане, оператор дробилка в границите на нормата, както и на прах от абразиви при РМС шлайфане. Същевременно в сертификат за контрол 3464/ 2021 г. се заключава, че концентрацията на инхалабилна фракция прах и средно претеглената концентрация на ФА, СО, СО₂, NO₂ (без да има количествени данни, както бе посочено) във въздуха на

работната среда в производството на ПДЧ и МДФ са в норма, а по това време няма работеща линия МДФ.

Горното буди съмнение дали данните се отнасят за работните помещения на площадка Велико Търново, както и показва заключения, основани на непълни данни.

Също така в програмата за предотвратяване, намаляване и контрол на риска за 2025 г. в т. 1.3. се планират ЛПС за места с наднормени концентрации на химични вещества, вкл. ФА, а такива не са отчетени в протоколите от измервания и в оценката на риска.

Проследяване нивата на формалдехид са от съществено значение, тъй като проучвания показват, че хора, изложени на ниски нива на формалдехид в продължение на дълги периоди от време са по-склонни към развитие на респираторни симптоми и заболявания на дихателната система.

Протоколите от измерване параметрите на микроклимат и изкуствена осветеност на работните места (2025 г.) показват съответствие с изискванията.

По отношение безопасността при работа предприятието има ИЛБ, инструкции за техническа безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана, мерки за първа помощ при работа с карбамид, парафинов восък, карбамидна смола, диизоцианати, както и инструкции за действие при аварийни ситуации при разлив на опасни вещества на площадката (лепило, парафинова емулсия, оцветители, хидравлично масло, дизелово гориво).

Годишните анализи на здравното състояние на работещите в обекта **не са предоставени**, а има сборни такива за двата филиала – Бургас и В. Търново за 2020 и 2024 г. На издадените болнични листа също са предоставен **сборни** анализи за 2020, 2021, 2022, 2023 и 2024 г.

Анализът на проведените профилактични прегледи през 2024 г. е сборен за двата филиала. Данните от профилактични прегледи за 2025 г. във филиал В. Търново отчитат, че няма хронично болни, няма новооткрити болни, няма трудови злополуки и съмнителни случаи за професионални заболявания, няма работници, изложени на риск. Заключение е, че 88,2% от прегледаните работещи в двата филиала са клинично здрави. Честотата на случаи с временна неработоспособност (ВН) е много ниска.

Заключение:

На практика от службата по трудова медицина, обслужваща предприятието на територията на гр. Велико Търново, не е предоставен обобщения анализ за здравното състояние на работещите.

Предоставените ни данни за здравно наблюдение на работещите в Кроношпан, обект Производство на ПДЧ и МДФ плоскости, гр. Велико Търново, кв. Чолаковци, не позволяват изготвяне на цялостна оценка относно риска и връзката между условията на труд и здравето на работещите. В РЗИ Велико Търново не са предоставени годишни анализи от служба по трудова медицина относно здравното състояние на работещите в производственото предприятие „Кроношпан България“, площадка Велико Търново. Оценката на риска е непълна, липсват данни от измервания на фактори на работната среда и оценка за редица длъжности. Необходими са допълнителни данни, за да бъдат характеризирани условията на труд и изготвена пълна оценка на риска.

Липсва и налична информация от Служба по трудова медицина „ЕКО БИО ТД“ ЕООД за резултатите от първичните и периодичните прегледи на работещите на територията на „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Велико Търново. Такива данни биха били изключително важни за анализ на заболяемостта и болестността от респираторни заболявания или симптоми, свързани пряко с евентуално замърсяване на въздуха с вредни вещества с професионална генеза.

Анализите на заболяемостта с временна неработоспособност и на периодичните профилактични медицински прегледи биха представлявали източник на информация относно евентуално развитие на симптоматика при наличие на вредни вещества, свързани с производствения процес.

IV. ЗДРАВНО СЪСТОЯНИЕ НА ПОТЕНЦИАЛНО ЗАСЕГНАТОТО НАСЕЛЕНИЕ.

IV. 1. Здравно-демографски анализ:

Настоящата информация е изготвена въз основа на:

Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в област Велико Търново за 2022 г., 2023 г. и 2024г., в който са засегнати: численост на населението; раждаемост; смъртност; естествен прираст; заболяемост; хоспитализации и др.;

Справки за смъртност по причина за община Велико Търново за периода 2022 – 2024 г. Умрели по класове болести през 2022 – 2024г. по общини: заболявания; травми; отравяния;

Регистрирани заболявания по класове в лечебните заведения за доболнична помощ в община Велико Търново за периода 2022 – 2024 г.

Хоспитализирана заболяемост в лечебните заведения за болнична помощ в община Велико Търново за периода 2022 – 2024 г.: инфекциозни и паразитни болести;

болести на системите (дихателна, отделителна, нервна, храносмилателна, ендокринна, пикочо-полова, кръвоносна, костно-мускулна, кожа); бременност и раждане; аномалии; новообразувания; психически и поведенчески разстройства; травми и отравяния.

Целта на настоящия раздел е проучване на здравното състояние на населението от община Велико Търново, при сравнение с област Велико Търново, за ретроспективен период с оглед оценка на наличие или отсъствие на детерминиращи фактори от околната среда на територията на общината.

Задачите за реализиране на тази цел се изпълняват чрез проследяване на здравно-демографски данни от последния наличен три годишен ретроспективен период, както следва:

Регистрирани заболявания в лечебните заведения за доболнична помощ в община Велико Търново.

От РЗИ Велико Търново се изиска и получи статистическа информация за здравното състояние на населението общо за област Велико Търново и отделно за община Велико Търново, за последния наличен тригодишен период 2022-2024 г. От общия масив показатели се проучиха тези групи заболявания по МКБ класификация, които са най-чувствителни към факторите на околната среда – новообразувания, болести на дихателната, кръвоносната и храносмилателната системи, някои социално-значими заболявания.

Болестността, измерена чрез регистрираните случаи на заболяванията по обращаемост на населението за здравна помощ към звената за извънболнична помощ, дава представа за честотата и структурата на заболяванията, по повод на които населението търси здравна помощ.

През 2024 г. в лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ в община Велико Търново са регистрирани общо 338 061 заболявания - болестност 4394,4 на 1000 души население. За сравнение, през 2023 г. са регистрирани общо 473 341 заболявания, болестността е 6 161,5 на 1000 души население. Регистрираната заболяемост през 2024 г. е по-ниска от тази през 2023 г., като това се установява и във всички общини на област Велико Търново.

В структурата на болестността водещото място на регистрираните случаи се заема от клас X - Болести на дихателната система, а на второ място в нозологичната структура през 2024г. са регистрираните случаи от клас IX - Болести на органите на кръвообращението. Третото място през 2024г. е за случаите от клас XIII – Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан.

При децата до 17-годишна възраст най-голям е относителният дял на

регистрираната заболяемост поради заболявания на дихателната система – 51.4% през 2024г. (3681.9 случаи на 1000 деца), като повече от 80 % от регистрираните случаи са по повод остри инфекции на горните дихателни пътища. За 2024г., в община Велико Търново прави впечатление по-ниска регистрирана заболяемост във възрастовата група 0-17г. от нозологични единици, които се повлияват от качеството на атмосферния въздух, напр. бронхиална астма. Нейната честота през 2024г. е 103,1/1000, при 129,5/1000 за 2023г. и 117,8/1000 за 2022г.

Като цяло, в периода 2022-2024 г. детската заболяемост от болести на дихателната система остава с относително постоянна честота и дял от общата заболяемост, като динамиката на показателя е сходна за всички общини в област Велико Търново. По принцип, регистрираната заболяемост от болести на дихателната система в детска възраст се ползва като информативен здравен показател, включително за дихателна експозиция на вредности. Освен по-високата чувствителност на подрастващите към въздействието на атмосферните замърсители, тази възрастова група няма характерната за възрастното население предхождаща професионална и поведенческа дихателна експозиция на вредни фактори.

Таблица 2. Регистрирани заболявания в лечебните заведения за доболнична помощ в община Велико Търново по вид на заболяването през периода 2022 - 2024 г., общо за всички възрастови групи.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Регистрирана заболяемост общо (на 1000 души)					
		2022г.		2023г.		2024г.	
		На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %
	ОБЩО I – XIX клас	4432.0		6161.5		4394.4	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	307.8	6.9	534.8	8.7	320.5	7.3
	<i>в т.ч. Туберкулоза A15-A19</i>	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II	Новообразувания	71.6	1.6	96.5	1.6	73.3	1.7
	<i>в т.ч. Злокачествени новообразувания C00-C97</i>	27.2	0.6	50.0	0.8	31.9	0.7
III	Болести на кръвта и кръвотворните органи	25.4	0.6	28.8	0.5	23.0	0.5
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	240.0	5.4	387.9	6.3	258.1	5.9
	<i>в т.ч. Захарен диабет E10-E14</i>	116.9	2.6	214.3	3.5	119.8	2.7
V	Психични и поведенчески разстройства	67.1	1.5	124.3	2.0	76.0	1.7

VI	Болести на нервната система	163.4	3.7	180.8	2.9	153.6	3.5
VII	Болести на окото и придатъците му	258.5	5.8	307.3	5.0	297.6	6.8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	93.6	2.1	126.2	2.0	100.8	2.3
IX	Болести на органите на кръвообращението	980.7	22.1	1689.0	27.4	803.7	18.3
	<i>в т.ч. Хипертонични болести I10-I15</i>	740.7	16.7	1375.6	22.3	573.1	13.0
	<i>Исхемична болест на сърцето I20-I25</i>	61.0	1.4	88.5	1.4	51.5	1.2
	<i>Мозъчносъдови болести I60-I69</i>	22.7	0.5	36.8	0.6	27.9	0.6
X	Болести на дихателната система	883.4	19.9	1220.4	19.8	949.0	21.6
	<i>в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища</i>	537.6	12.1	840.8	13.6	615.7	14.0
	<i>Пневмонии (J12-J18)</i>	14.2	0.3	11.0	0.2	10.9	0.2
	<i>ХОББ J44</i>	25.6	0.6	34.9	0.6	30.9	0.7
	<i>Астма J45, J46</i>	43.9	1.0	52.7	0.9	43.7	1.0
	<i>Остър бронхит и бронхиолит</i>	173.1	3.9	172.4	2.8	154.8	3.5
XI	Болести на храносмилателната система	173.6	3.9	202.1	3.3	157.5	3.6
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	154.4	3.5	221.2	3.6	205.2	4.7
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	280.7	6.3	319.2	5.2	335.9	7.6
XIV	Болести на пикочо-половата система	274.6	6.2	340.9	5.5	309.2	7.0
	<i>в т.ч. Болести на пикочната система</i>	81.9	1.8	116.3	1.9	104.2	2.4
XV	Бременност, раждане и послеродов период	28.1	0.6	19.8	0.3	16.6	0.4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	2.1	0.0	1.8	0.0	1.4	0.0
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието)	13.8	0.3	15.8	0.3	12.1	0.3
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	121.5	2.7	160.4	2.6	135.7	3.1
XIX	Травми и отравяния	145.6	3.3	168.3	2.7	154.3	3.5

Таблица 3. Регистрирани заболявания в лечебните заведения за доболнична помощ в община Велико Търново по вид на заболяването през периода 2022 - 2024 г. за възрастова група 0-17 г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Регистрирана заболеваемост 0-17 г. (на 1000 души)
------------	-------------------------------------	---

		2022г.		2023г.		2024г.	
		На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %
	ОБЩО I – XIX клас	6827.1		10449.3		7524.8	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	1095.5	16.0	2406.2	23.0	1212.9	16.1
	в т.ч. Туберкулоза A15-A19	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
II	Новообразувания	13.4	0.2	13.7	0.1	12.8	0.2
	в т.ч. Злокачествени новообразувания C00-C97	1.4	0.0	1.9	0.0	1.3	0.0
III	Болести на кръвта и кръвотворните органи	14.1	0.2	14.8	0.1	10.1	0.1
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	22.7	0.3	38.1	0.4	25.9	0.3
	в т.ч. Захарен диабет E10-E14	2.3	0.0	9.4	0.1	1.5	0.0
V	Психични и поведенчески разстройства	30.3	0.4	35.4	0.3	32.8	0.4
VI	Болести на нервната система	33.6	0.5	51.2	0.5	48.9	0.7
VII	Болести на окото и придатъците му	337.5	4.9	462.8	4.4	436.3	5.8
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	109.2	1.6	206.2	2.0	138.3	1.8
IX	Болести на органите на кръвообращението	22.8	0.3	39.7	0.4	33.6	0.4
	в т.ч. Хипертонични болести I10- I15	1.2	0.0	1.3	0.0	0.8	0.0
	Исхемична болест на сърцето I20-I25	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	Мозъчносъдови болести I60-I69	0.1	0.0	0.2	0.0	0.6	0.0
X	Болести на дихателната система	3681.9	53.9	5394.5	51.6	3868.6	51.4
	в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища	2708.4	39.7	4360.0	41.7	2998.5	39.8
	Пневмонии (J12-J18)	10.1	0.1	10.7	0.1	9.9	0.1
	ХОББ J44	0.6	0.0	0.2	0.0	0.3	0.0
	Астма J45, J46	117.8	1.7	129.5	1.2	103.1	1.4
	Остър бронхит и bronхиолит	698.2	10.2	696.1	6.7	594.8	7.9
XI	Болести на храносмилателната система	203.4	3.0	273.1	2.6	183.9	2.4
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	377.0	5.5	490.1	4.7	540.5	7.2
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	85.7	1.3	123.3	1.2	119.8	1.6
XIV	Болести на пикочо-половата система	135.0	2.0	158.7	1.5	162.4	2.2
	в т.ч. Болести на пикочната система	74.0	1.1	91.3	0.9	88.4	1.2
XV	Бременност, раждане и послеродов период	3.6	0.1	5.3	0.1	4.2	0.1

XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	12.3	0.2	10.9	0.1	8.3	0.1
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието)	75.9	1.1	84.9	0.8	66.8	0.9
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	319.1	4.7	437.7	4.2	391.2	5.2
XIX	Травми и отравяния	166.4	2.4	201.2	1.9	226.5	3.0

Хоспитализирана заболеваемост.

Данните за хоспитализираната заболеваемост са налични на ниво община Велико Търново.

В стационарите на болничните заведения на община Велико Търново през 2024 г. са хоспитализирани 24 286 случая (изписани + умрели), което е 315,7 на 1 000 души. Показателят отбелязва слабо повишение спрямо данните за предходни години, когато през 2022г. са хоспитализирани 22 696 лица (295,4/1000), а през 2023г. 22 415 (291,8/1000).

В структурата на хоспитализираните болни по класове болести първо място през 2024 г. заемат болестите на органите на кръвообращението със средна честота 26,7/1000. Следват болестите на дихателната система – 14,8/1000. На трето място се нареждат психичните и поведенческите разстройства – 9 на 1000 души от населението на общината (Таблица 4).

Хоспитализирана заболеваемост в лечебните заведения за болнична помощ в община Велико Търново е значимо по-ниска от средните данни за страната. При 291,8 на 1000 души обща хоспитализирана заболеваемост за община Велико Търново през 2023г., средният показател за Р. България е 458,3. По най-значимите класове болести, статистиката за 2023г е следната: болести на кръвообращението – 26,7 на 1000 души в община В. Търново, 45,9 средно за страната; болести на дихателната система – 14,8 на 1000 души в общината и 30,1 за страната; новообразувания – 3,0 на 1000 души в общината, 22,5 за страната.

Таблица 4. Хоспитализирана заболеваемост в лечебните заведения за болнична помощ в община Велико Търново по вид на заболяването през периода 2022 - 2024 г., общо за всички възрастови групи.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Хоспитализирана заболеваемост общо (на 1000 души)		
		2022г.	2023г.	2024г.

		На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %	На 1000 д. население	Отн. дял %
	ОБЩО I – XIX клас	295.37		291.78		315.69	
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	6.32	2.1	8.20	2.8	9.78	3.1
	в т.ч. Чревни инфекции	3.46	1.2	4.17	1.4	5.37	1.7
	в т.ч. Туберкулоза A15-A19	0.46	0.2	0.35	0.1	0.39	0.1
II	Новообразувания	31.08	10.5	10.97	3.8	9.37	3.0
	в т.ч. Злокачествени новообразувания C00-C97	26.47	9.0	6.05	2.1	4.95	1.6
III	Болести на кръвта и кръвотворните органи	2.37	0.8	2.47	0.8	2.59	0.8
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	2.23	0.8	2.94	1.0	2.98	0.9
	в т.ч. Захарен диабет E10-E14	2.17	0.7	2.86	1.0	2.91	0.9
V	Психични и поведенчески разстройства	20.35	6.9	19.69	6.7	28.53	9.0
VI	Болести на нервната система	4.69	1.6	5.32	1.8	5.71	1.8
VII	Болести на окото и придатъците му	10.41	3.5	3.55	1.2	3.22	1.0
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък			0.00	0.0	0.00	0.0
IX	Болести на органите на кръвообращението	67.24	22.8	76.85	26.3	84.26	26.7
	в т.ч. Хипертонични болести I10-I15			0.09	0.0	0.10	0.0
	Исхемична болест на сърцето I20-I25	31.69	10.7	34.17	11.7	35.49	11.2
	Мозъчносъдови болести I60-I69	4.05	1.4	4.66	1.6	5.52	1.7
X	Болести на дихателната система	30.69	10.4	42.90	14.7	46.80	14.8
	в т.ч. Остри инфекции на горните дих. пътища	1.42	0.5	3.58	1.2	3.96	1.3
	Пневмонии (J12-J18)	7.96	2.7	10.34	3.5	12.08	3.8
	ХОББ J44	4.26	1.4	6.12	2.1	6.55	2.1
	Астма J45, J46	1.21	0.4	1.41	0.5	1.85	0.6
XI	Болести на храносмилателната система	19.27	6.5	21.50	7.4	21.32	6.8
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	15.12	5.1	19.47	6.7	21.90	6.9
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	3.08	1.0	3.09	1.1	3.37	1.1
XIV	Болести на пикочо-половата система	14.81	5.0	16.30	5.6	18.65	5.9
XV	Бременност, раждане и послеродов период	20.51	6.9	20.11	6.9	18.56	5.9
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3.63	1.2	6.42	2.2	5.32	1.7
XVII	Вродени аномалии (пороци на развитието)	0.05	0.0	0.13	0.0	0.08	0.0

XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата	4.46	1.5	6.72	2.3	9.72	3.1
XIX	Травми и отравяния	26.98	9.1	22.40	7.7	21.97	7.0

Смъртност:

Информативни в демографско и здравно отношение са данните за смъртността по причини според класовете болести съгласно МКБ-10 – един от косвените индикатори за здравния статус на населението. Статистическата информация е представена за 2022, 2023 и 2024 г, общо за област Велико Търново и в община Велико Търново, с население, което през 2024 г. е общо 32,6 % от това на областта (Таблица 1).

Класовете болести, които са с най-голяма честота по отношение смъртността по причини и които в най-голяма степен са свързани с факторите на жизнената среда са:

II клас: новообразувания;

IV клас: болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата;

IX клас: болести на органите на кръвообращението;

X клас: болести на дихателната система;

XI клас: болести на храносмилателната система;

XII клас: болести на кожата и подкожната тъкан;

XIV клас: болести на пикочо-половата система;

XVII клас: вродени аномалии.

Таблица 1. Умрели по причини за смъртта (класове болести), община Велико Търново и област Велико Търново (на 100 000 души от населението)

Клас болести	2022г.		2023г.		2024г.	
	община Велико Търново	област Велико Търново	община Велико Търново	област Велико Търново	община Велико Търново	област Велико Търново
<i>Обща смъртност</i>	1608,5	2120,7	1373,3	1812,1	1384,4	1870,1
II клас: новообразувания	275,9	321,1	317,6	355,4	339,3	387,4
IV клас: болести на ендокринната система	2,6	3,9	2,6	8,9	2,6	4,5
IX клас: болести на органите на кръвообращението	799,1	1161,7	661,3	983,1	651,2	992,9
X клас: болести на дихателната система	101,5	118,4	75,5	100,4	44,2	84,4
XI клас: болести на храносмилателната система	72,9	77,0	46,9	65,0	57,2	67,6
XII клас: болести на кожата и подкожната тъкан	2,6	2,4	-	0,5	5,2	3,0

XIV клас: болести на пикочо-половата система	32,5	40,4	27,3	32,5	29,9	37,3
XVII клас: вродени аномалии	1,3	1,9	1,3	1,5	-	0,5

Общата смъртност на населението от община Велико Търново е значимо по-ниска от средната за област Велико Търново през целия тригодишен период 2022 – 2024г., включително по отношение на най-честите класове по причина за смъртта - болести на органите на кръвообращението, новообразувания, а също и по отношение болести на дихателната система, като за последните в представения тригодишен период се наблюдава устойчиво понижаване на смъртността на ниво община и на ниво област. Тези класове болести са и в най-голяма степен свързани с факторите на жизнената среда.

Основна причина за умиранията са болестите на органите на кръвообращението, които през 2024 г. в община Велико Търново са 651,2 на 100 000 или 47.0 % относителен дял. Показателя за цялата област Велико Търново за 2024 г. е съответно 992,9 на 100 000 или 53.1 %. На второ място по причини за умирания са новообразуванията, които за община Велико Търново са 339,3 на 100 000 (24,5 % относителен дял), при 387,4 на 100 000 за областта. Следват болестите на дихателната и храносмилателна системи. На тези 4 класа болести се дължат 78,9 % от всички смъртни случаи в община Велико Търново за 2024 г.

Причинността е многофакторна – най-вече застаряването на населението в областта, широкото разпространение на рисковите фактори (биологични – хипертония, затлъстяване, диабет, и поведенчески – тютюнопушене, висока употреба на готварска сол, захарни изделия, алкохол, и ниска двигателна активност), породени от стила на живот на хората.

Обобщена характеристика на здравното състояние на населението.

Въз основа на горе представените статистически данни може да се направи извода, че показателите за здравното състояние на населението от община Велико Търново са без съществени различия с показателите за цялата област Велико Търново по отношение проследените групи заболявания, които са най-чувствителни към факторите на околната среда. Наличните данни по отношение на заболяемостта не свидетелстват за влошаващо се здравно състояние на населението от общината.

IV. 2. ПРОУЧВАНЕ ЗА СТАТИСТИЧЕСКА ЗАВИСИМОСТ МЕЖДУ ДНТЕ, В КОИТО СА ПОЛУЧЕНИ СИГНАЛИ КЪМ РИОСВ – ВЕЛИКО ТЪРНОВО ЗА ЗАМЪРСЯВАНЕ ОТ „КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ“ ЕООД И ДИНАМИКАТА НА

ОСТРАТА ЗАБОЛЕВАЕМОСТ В ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

Чрез статистически програмен продукт се изготви анализ на корелационните зависимости между дните, в които са получени сигнали към РИОСВ – Велико Търново за замърсяване от „Кроношпан България“ ЕООД и динамиката на *острата заболеваемост* в община Велико Търново, проследена чрез:

- Общ брой повиквания по календарни дати към ФСМП Велико Търново в периода 01.01.2024 г. – 9.11.2025 г.;
- Брой повиквания по календарни дати към ФСМП Велико Търново в периода 01.01.2024 г. – 9.11.2025 г. по повод заболявания на дихателната система;
- Общ брой прегледи по календарни дати в спешно отделение на МБАЛ Велико Търново в периода 01.01.2025 г. – 16.11.2025 г.;
- Брой прегледи по календарни дати в спешно отделение на МБАЛ Велико Търново в периода 01.01.2025 г. – 16.11.2025 г. по повод заболявания на дихателната система;
- Брой хоспитализации по календарни дати в СБАЛПФЗ - Велико Търново в периода 02.01.2025 г. – 11.11.2025 г.

Приложи се тест на Пирсън (Pearson) за определяне на корелация между 1 категорийна и 5 количествени променливи (Таблица).

Статистическият анализ установява отсъствие на повишена **обращаемост на населението на община Велико Търново към спешна медицинска помощ на календарните дати, на които са подавани сигнали срещу дейността на Кроношпан.**

Въпреки това, обръщаме внимание, че този резултат не доказва отсъствие на отрицателно здравно въздействие. Резултатът единствено свидетелства, че евентуалното разпространение на миризми извън границите на площадката на Кроношпан през дните с подадени сигнали до РИОСВ, не причинява остро влошаване на човешкото здраве до степен, при която се налага засегнатите лица спешно да потърсят медицинска помощ.

Таблица. Корелационни зависимости по Пирсън.

Количествени променливи	Категорийна променлива „Периодът 01.01.2024 г. – 16.11.2025 г. “, представен по календарни дати:		
	- дата с получен най-малко 1 сигнал на зелен телефон (да = 1) - дата без сигнал/и на зелен телефон(не = 0)		
	Брой на дните с	Коефициент	Статистическа

	калкулирана корелация	на корелация	значимост
Общ брой повиквания по календарни дати към ФСМП Велико Търново в периода 01.01.2024 г. – 9.11.2025 г.	323	-0,04	0,46
Брой повиквания по календарни дати към ФСМП Велико Търново в периода 01.01.2024 г. – 9.11.2025 г. по повод заболявания на дихателната система	323	-0,10	0,06
Общ брой прегледи по календарни дати в спешно отделение на МБАЛ Велико Търново в периода 01.01.2025 г. – 16.11.2025 г.	318	0,003	0,95
Брой прегледи по календарни дати в спешно отделение на МБАЛ Велико Търново в периода 01.01.2025 г. – 16.11.2025 г. по повод заболявания на дихателната система	318	-0,11	0,04
Брой хоспитализации по календарни дати в СБАЛПФЗ - Велико Търново в периода 02.01.2025 г. – 11.11.2025 г.	230	-0,04	0,56

От междуведомствената работна група чрез РЗИ – Велико Търново беше поискана допълнителна информация от:

- Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) – Велико Търново – за брой повиквания по дни и по диагнози през 2024 г. и 2025 г., вкл. за дните с наличие на сигнали за замърсяване;
- Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични

заболявания (СБАЛПФЗ) „Д-р Трейман“ ЕООД, гр. Велико Търново – за броя хоспитализации в белодробната болница и по диагнози през 2024 г. и 2025 г., вкл. за дните с наличие на сигнали за замърсяване;

- Спешно отделение при Многопрофилна областна болница за активно лечение (МОБАЛ) „Д-р Стефан Черкезов“ АД, гр. Велико Търново – за извършени амбулаторни прегледи и по диагнози през 2024 г. и 2025 г., вкл. за дните с наличие на сигнали за замърсяване.

Целта беше да се установи дали в дните с най-много сигнали и оплаквания на гражданите от замърсяване има наличие на данни за повишаване в броя на острите респираторни заболявания или обостряне на симптомите при лица с налични хронични заболявания на горните и долните дихателни пътища. Тези заболявания могат най-често да се появят или да бъдат обострени от директното въздействие на повишена концентрация на вредни вещества във въздуха при процесите на сушене на дървесните плоскости, извършвани на производствената площадка на „Кроношпан България“ ЕООД,

Основните заболявания на дихателната система, които бяха разгледани като диагнози при анализа на допълнителната информация, бяха следните:

- Остър ларинготрахеит;
- Остър бронхит и бронхиолит;
- Хроничен бронхит;
- Пневмония;
- Хронична обструктивна белодробна болест (ХОББ);
- Бронхиална астма;
- Остра и изострена Хронична дихателна недостатъчност;
- Бронхиектатична болест;
- Пулмофиброза;
- Остри респираторни вирусни инфекции, вкл. Грип.

Необходимо е да се направи уточнение, че при повечето остри респираторни инфекции и екзацербации на хроничните белодробни заболявания е налице сезонност, свързана с механизма и рисковите фактори за разпространението им – предимно през есенно-зимните и ранните пролетни месеци, а замърсяването на въздуха през тези сезони може да е свързано и с процесите на битово отопление и климатичните особености в определени региони.

При интерпретиране на предоставените данни се установи, че в дните на най-много оплаквания и сигнали от гражданите за наличие на миризми със задушлив

характер, задимяване или замърсяване на въздуха с дървесни стърготини, в горепосочените 3 лечебни заведения: ЦСМП – Велико Търново, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД и МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, няма увеличение на заболяемостта и болестността от посочените по-горе респираторни заболявания. Регистрирането им в гр. Велико Търново следва сезонността на тяхното разпространение и обостряне на хроничните заболявания, и не може да се направи пряка връзка с периодите на засилени оплаквания и сигнали от страна на гражданите.

Отново обръщаме внимание, че за съжаление липсва налична информация от Служба по трудова медицина „ЕКО БИО ТД“ ЕООД за резултатите от първичните и периодичните прегледи на работещите на територията на „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Велико Търново. Такива данни биха били изключително важни за анализ на заболяемостта и болестността от респираторни заболявания или симптоми, свързани пряко с евентуално замърсяване на въздуха с вредни вещества с професионална генеза. Необходимо е незабавното провеждане на такива прегледи и изследвания на персонала във фирмата, а резултатът от тях ще има изключителна информативна стойност за механизма на развитие на оплакванията и симптомите при наличие на вредни вещества, свързани с производствения процес и предизвикващи интоксикации и заболявания.

Като приложение към настоящия доклад прилагаме изготвено в табличен вид съпоставяне на данните, предоставени от РИОСВ – Велико Търново, ЦСМП – Велико Търново, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД и Спешно отделение при МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, по дни със сигнали от граждани за наличие на миризми и замърсяване на въздуха през 2024 г. и 2025 г. (Приложение № 1).

V. Препоръки:

Като заключение от гореизложеното може да се изведат следните изводи:

При процесите на сушене и пресоване се отделят интензивно миришещи вещества, които въпреки спазването на нормите за допустими емисии, при температурни инверсии и вятър в посока югоизток, се разпространяват извън площадката под формата на мъгла със синкав лазурен оттенък и предизвикват дискомфорт на живеещото в близко разположените райони население.

В тази връзка към настоящия момент, контролните органи установяват по органолептичен път наличието на миризми от дейността на предприятието, които се разпространяват в близкоразположените жилищните зони и територии на гр. Велико Търново.

За преодоляване на възникналия проблем е необходимо да бъдат изпълнени следните мерки:

1. По повод постъпващите от населението на гр. Велико Търново сигнали за наличие на прахове и емисии на интензивно миришещи вещества в жилищни зони, може да се обобщи, че установената според разгледаните документи системна експозиция на населението на гр. Велико Търново с индустриални миризми, представлява отрицателно въздействие върху човешкото здраве. Настоящия извод е въз основа на наличната научната информация, която потвърждава, че експозицията на емисии с неприятни и/или зловонни миризми може да създаде общ психичен и соматичен дискомфорт, да компрометира физическото и психичното здраве, да наруши социалната комуникация, както и качеството на живот на хората, работещи или живеещи в близост до източници на такива емисии. Продължителното въздействие на миризми може значително да влоши общото психофизично състояние на индивида и в зависимост от средата, в която е изложен на неприятните миризми, да наруши работоспособността му или възможността да почива и да се възстановява.

Предвид горното е очевидно, че гореописаните контролни проверки и мерки не водят до намаляване на разпространението на миризми и населението продължи да изпитва дискомфорт. В тази връзка компетентния контролен орган, в лицето на РИОСВ Велико Търново, следва да предприеме **всички законово определени административни мерки**, за привеждането на дейността на инсталацията, в съответствие с изискванията на комплексното разрешително.

2. С цел намаляване на разпространението на миризми, водещи до дискомфорт на населението да се изиска от „Кроношпан България“ ЕООД, площадка Велико Търново, да направи обследване и анализ на потенциалните източници на миризми, разпространението им, причините за това и да предложи съответни коригиращи мерки, с План-график за изпълнението им, в т.ч.:

2.1. Да се проведат допълнителни консултации със специалисти по пречиствателни съоръжения, които да препоръчат какви нови съоръжения да се монтират, така че „Кроношпан България“ ЕООД, площадка Велико Търново да не допуска разпространението на миризми извън границите на производствената зона на града, съгласно КР. Ако е необходимо, да се въведе промяна в съществуващите инсталации за улавяне на вредни емисии или увеличаване на капацитета на мокрия електрофилтър и водния скруббер, за да се справи с обема на емисиите.

2.2. Да се проучи и консултира с техническо лице възможността за включване наред с настоящите съоръжения и на нова пречистваща система „Регенеративен термичен окислител“ (Regenerative Thermal Oxidizer – RGO), която в научната литература се посочва като ефективна при пречистване на емисии от производство на

дървесни плоскости, а в НДНТ е посочена като общоприложима техника, в комбинация с една или няколко техники, съгласно Решение за изпълнение (ЕС) 2015/21119 за НДНТ при производството на дървесни плочи (НДНТ 21).

3 При установяване на нарушения на изискванията на Комплексното разрешително, с оглед необходимостта от гарантиране на висока степен на опазване на околната среда и предотвратяване на потенциални отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда, РИОСВ-Велико Търново своевременно следва да прилага предвидените в законодателството мерки за предотвратяване и ограничаване на негативните екологични последици.

4. С цел опазване здравето на работниците и осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд да се изиска от „Кроношпан България“ ЕООД:

4.1. Във всички производствени помещения да извърши измервания на химични агенти във въздуха на работното място в съответствие с изискванията на БДС EN 482:2021 „Експозиция на работното място. Процедури за определяне на концентрацията на химични агенти. Основни изисквания при изпълнение“, в съответствие с изискванията на Наредба № 13 от 30 декември 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на химични агенти при работа и Наредба № 10 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогенни и мутагени при работа, като задължително се включат показателите формалдехид и дървесен прах;

4.2. Да инсталира сензори за качеството на въздуха в производствените помещения, за да се следят нивата на вредни емисии.

5. ИА „Главна инспекция по труда“ и РЗИ Велико Търново да изискат от службата по трудова медицина:

5.1. Да изготви пълна оценка на риска за всички работни места и длъжности, вкл. и въз основа на измервания на фактори на работната среда, за работните места за които е необходимо;

5.2. Анализите на здравно състояние и на профилактичните прегледи на работещите да се изготвят самостоятелно за обект В. Търново, а не сборно с другите обекти на дружеството.

5.3. Задължително провеждане на първични и периодични прегледи и изследвания, посочени в т. IV. 2., на работещите на територията на „Кроношпан България“ ЕООД, гр. Велико Търново.

5.4. Обобщаване на получените от прегледите резултати и извършването, въз основа на същите, на оценка за механизма на развитие на оплакванията и симптомите предвид токсикологичната характеристика на химичните вещества, свързани с

производствения процес и предизвикващи интоксикации и заболявания, посочена в т. III.3. Анализът и оценката да се предоставят на Дирекция „Инспекция по труда-Велико Търново“ и РЗИ Велико Търново.

5.5 Ежегодно да се представят в РЗИ – Велико Търново обобщени анализи на здравното състояние на работещите в предприятието на фирма „Кроношпан България“ в град Велико Търново от съответната служба по трудова медицина в законоустановения срок.

6. За предприятиите от страна на бизнес оператора всички горепосочени мерки, РИОСВ Велико Търново и дирекция „Инспекция по труда- Велико Търново“ да извършат насочени проверки по отношение на приложените в обекта всички най-съвременни технологии за предотвратяване изпускането на миризми в околната и жизнената среда. При условие, че производителят използва най-добри налични техники, направил е реорганизация на технологичния процес, вкл. и намаляване на капацитета, закупил и монтирал допълнителни филтриращи системи и др. и независимо от това продължава да създава дискомфорт на населението в района следва компетентните контролни органи да изискат от отговорното лице да реализира допълнителни мерки, които да гарантират в най-кратки срокове решаването на възникналите проблеми.

Съпоставяне на данните, предоставени от РИОСВ – Велико Търново, ЦСМП – Велико Търново, СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД и Спешно отделение при МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД, по дни със сигнали от граждани за наличие на миризми и замърсяване на въздуха през 2024 г. и 2025 г.

№	Дата на сигнал в РИОСВ	Брой сигнали	ЦСМП – Велико Търново		СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“		Спешно отделение при МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“	
			Случаи с белодробно и остро вирусно заболяване	Диагноза	Пр иет и пац иен ти	Диагноза	Случа и с белодр обно заболя ване	Диагноза
1	08.01.2024	1	Не	-	11	ХОББ – 1 Пневмония – 6 ХДН – 3 Бронхиектазии – 1	11	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 4 Пневмония – 3 ХОББ – 1 Бронхиектазии – 1
2	07.02.2024	1	3	Остър бронхит – 3	13	ХОББ – 4 Астма – 1 Пневмония – 4 ХДН – 3 Пулмофиброза – 1	17	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 5 Пневмония – 5 Хроничен бронхит – 1 ХОББ – 2 ХДН – 1
3	10.02.2024	1	1	Пневмония – 1	0	-	15	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 2 Бронхит – 6 Пневмония – 4 Грип – 1
4	13.02.2024	1	1	ОВИ, Пневмония – 1	8	Астма – 1 Пневмония – 2 ХДН – 4 Бронхиектазии – 1	11	Бронхиолит – 4 Пневмония – 1 Остър бронхит – 4 Хроничен бронхит – 1 Грип – 1
5	23.02.2024	1	1	ОВИ – 1	9	ХОББ – 2 Пневмония – 3 ХДН – 3 Бронхиектазии – 1	11	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 Пневмония – 2 ХОББ – 1 Грип – 3 Астма – 1
6	05.04.2024	1	Не	-	2	Астма – 1 Пневмония – 1	3	Остър бронхит – 1 Пневмония – 2
7	10.04.2024	1	Не	-	16	ХОББ – 2 Астма – 3 Пневмония – 2 ХДН – 6 Бронхиектазии	14	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Пневмония – 8 ХДН – 2

						– 2 Белодробна ТБК – 1		
8	15.04.202 4	2	2	ОВИ – 2	6	Пневмония – 1 ХДН – 3 Бронхиектазии – 1 Белодробен Са – 1	7	Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 Грип – 4
9	16.04.202 4	2	Не	-	10	ХОББ – 2 ХДН – 5 Бронхиектазии – 3	5	Бронхиолит – 3 ХОББ – 2
10	28.04.202 4	1	1	Хроничен бронхит – 1	0	-	6	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 Бронхит – 1 Грип – 1
11	26.05.202 4	1	1	ХОББ – 1	0	-	10	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 3 Хроничен бронхит – 1 Астма – 1 ХДН – 1
12	31.05.202 4	1	Не	-	6	Пневмония – 1 ХДН – 4 Бронхиектазии – 1	8	Ларинготрахеит – 1 Остър бронхит – 3 ХОББ – 1 Астма – 2 Грип – 1
13	10.06.202 4	1	2	Пневмони я – 2	13	ХОББ – 4 Астма – 1 ХДН – 4 Бронхиектазии – 4	6	Ларинготрахеит – 1 Пневмония – 2 Грип – 2 ХДН – 1
14	24.06.202 5	1	Не	-	11	ХОББ – 4 Астма – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 5	3	Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1
15	29.07.202 4	2	3	Вирусна пневмония – 2 ОВИ – 1	2	Пневмония – 1 ХДН – 1	7	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Бронхит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1
16	02.08.202 4	2	Не	-	5	ХОББ – 3 Пневмония – 1 ХДН – 1	4	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Пневмония – 1 Грип – 1
17	24.08.202 4	1	1	Астма – 1	1	ХОББ – 1	8	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Пневмония – 5

18	25.08.2024	1	1	ОИ-ГДП – 1	0	-	10	Пневмония – 9 ХОББ – 1
19	26.08.2024	2	Не	1	9	ХОББ – 1 Астма – 1 Пневмония – 2 ХДН – 2 Бронхiekтазии – 3	3	Бронхиолит – 1 Ларинготрахеит – 2
20	09.10.2024	2	3	ОИ-ГДП – 1 Пневмония – 1	14	ХОББ – 4 Пневмония – 4 ХДН – 5 Бронхiekтазии – 1	6	Бронхиолит – 4 Пневмония – 1 ХОББ – 1
21	15.10.2024	1	Не	-	1	Пневмония – 1	8	Бронхиолит – 4 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1 Грип – 2
22	18.10.2024	1	2	Пневмония – 2	1	Бронхiekтазии – 1	4	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 1
23	21.10.2024	1	1	ОВИ – 1	11	ХОББ – 2 Астма – 1 Пневмония – 2 ХДН – 5 Бронхiekтазии – 1	12	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 4 Остър бронхит – 2 ХОББ – 2 ХДН – 1 Грип – 1
24	23.10.2024	2	Не	-	8	ХОББ – 1 Астма – 2 ХДН – 5	9	Бронхиолит – 2 Бронхит – 3 Пневмония – 1 ОДН – 1 ХДН – 2
25	27.10.2024	2	Не	-	0	-	5	Ларинготрахеит – 4 ХДН – 1
26	31.10.2024	1	3	Вирусна пневмония – 1 ОВИ – 2	10	ХОББ – 2 Астма – 2 Пневмония – 1 ХДН – 3 Пулмофиброза – 2	8	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 3 Пневмония – 1 ХДН – 1 Грип – 1
27	06.11.2024	1	2	ОВИ. Пневмония – 1 Пневмония. ХДН – 1	8	ХОББ – 1 Астма – 1 Пневмония – 5 Бронхiekтазии – 1	4	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 Пневмония – 1
28	08.11.2024	1	1	ОВИ – 1	3	ХДН – 1 Бронхiekтазии – 1 Белодробен Са – 1	3	Пневмония – 2 ХДН – 1
29	18.11.2024	1	1	ОВИ – 1	7	ХОББ – 1	8	Ларинготрахеит – 3

	4					Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 3 Бронхиектазии – 1		Бронхиолит – 1 Бронхит – 2 Пневмония – 1 ХДН – 1
30	06.12.2024	1	Не	-	11	ХОББ – 5 Астма – 2 Пневмония – 1 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1	6	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 ХОББ – 1 ХДН – 1 Грип – 1
31	19.12.2024	8	1	ОДН – 1	5	ХОББ – 2 Астма – 1 Пневмония – 1 Пулмофиброза – 1	8	Бронхиолит – 3 Бронхит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1
32	31.12.2024	1	1	Хроничен бронхит – 1	1	ХДН – 1	10	Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 3 Пневмония – 4 Грип – 1
33	03.01.2025	2	1	Вирусна пневмония – 1	9	ХОББ – 1 Пневмония – 2 ХДН – 3 Бронхиектазии – 3	7	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 Бронхит – 1 ХДН – 1
34	17.01.2025	1	Не	-	5	ХОББ – 3 Астма – 1 ХДН – 1	13	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 2 ХДН – 2 Грип – 4
35	23.01.2025	1	4	Пневмония – 1 Остър бронхит – 1 ОВИ – 1 Грип – 1	12	ХОББ – 3 Пневмония – 3 ХДН – 5 Бронхиектазии – 1	22	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 Остър бронхит – 2 Пневмония – 8 ХОББ – 2 ХДН – 1 Грип – 5
36	24.01.2025	3	1	ОВИ. Пневмония – 1	8	ХОББ – 2 Астма – 3 Пневмония – 2 ХДН – 1	9	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 2 Пневмония – 2 Грип – 3
37	27.01.2025	2	2	Грип с пневмония – 1 Вирусна пневмония – 1	7	ХОББ – 1 Пневмония – 2 ХДН – 4	21	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 5 Остър бронхит – 4 Пневмония – 4 Астма – 1 ХОББ – 1 ХДН – 2 Грип – 1
38	30.01.2025	2	Не	-	10	ХОББ – 3 Пневмония – 4 ХДН – 2	13	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Бронхит – 4

						Бронхиектазии – 1		Пневмония – 3 ХОББ – 1 Грип – 2
39	12.02.2025	1	Не	-	7	ХОББ – 2 Пневмония – 1 ХДН – 4	7	Бронхиолит – 3 Пневмония – 1 Астма – 1 Грип – 2
40	13.02.2025	2	2	Пневмония – 1 Остър бронхиолит – 1	6	ХОББ – 2 Пневмония – 1 ХДН – 3	11	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 4 Остър бронхит – 2 Пневмония – 2 ХОББ – 1 Грип – 1
41	25.02.2025	1	Не	-	8	Пневмония – 1 ХДН – 6 Бронхиектазии – 1	14	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 Остър бронхит – 3 Пневмония – 3 Бронхит – 1 ХДН – 1 Грип – 2
42	26.02.2025	1	4	ОВИ. Пневмония – 1 ДН – 1 Хроничен бронхит – 1 ОВИ – 1	12	Астма – 1 ХДН – 9 Бронхиектазии – 1 Туберкулоза – 1	12	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Пневмония – 2 ХОББ – 1 Грип – 5
43	10.03.2025	4	Не	-	16	Астма – 2 Пневмония – 4 ХДН – 10	14	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 5 Остър бронхит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1 ХДН – 2 ОИ-ГДП – 1
44	11.03.2025	1	Не	-	7	Пневмония – 2 ХДН – 3 Бронхиектазии – 2	15	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 4 Остър бронхит – 2 Бронхит – 1 ХОББ – 1 ХДН – 1 Грип – 3
45	16.04.2025	5	2	ХОББ – 2	9	ХОББ – 1 Пневмония – 2 ХДН – 4 Бронхиектазии – 2	8	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1
46	20.04.2025	1	Не	-	0	-	9	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Пневмония – 4 ХОББ – 1

								ОИ-ГДП – 1
47	22.04.2025	7	2	Остър бронхит – 1 Плеврален излив – 1	8	ХОББ – 4 Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 2	11	Бронхиолит – 5 Бронхит – 1 Пневмония – 5
48	04.05.2025	3	Не	-	0	-	8	Бронхиолит – 3 Остър бронхит – 1 Пневмония – 2 Астма – 1 ХДН – 1
49	06.05.2025	2	1	ОДН – 1	0	-	5	Остър бронхит – 1 Пневмония – 3 Астма – 1
50	16.05.2025	1	1	Пневмония – 1	13	ХОББ – 1 Пневмония – 3 ХДН – 5 Бронхиектазии – 4	6	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Хроничен бронхит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 1
51	23.05.2025	3	Не	0	12	ХОББ – 2 Астма – 1 Пневмония – 4 ХДН – 4 Бронхиектазии – 1	6	Ларинготрахеит – 1 Остър бронхит – 2 Пневмония – 2 ХОББ – 1
52	02.06.2025	4	Не	0	12	ХОББ – 3 ХДН – 5 Бронхиектазии – 3 Пулмофиброза – 1	6	Ларинготрахеит – 1 Хроничен бронхит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1
53	05.06.2025	26	1	Пневмония – 1	4	ХОББ – 1 Пневмония – 1 ХДН – 2	5	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 Пневмония – 2
54	09.06.2025	2	Не	0	10	ХОББ – 3 Астма – 1 Пневмония – 2 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1 Белодробна ТБК – 1	5	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 Пневмония – 1 ХОББ – 1
55	13.06.2025	4	Не	-	6	ХОББ – 1 Астма – 2 ХДН – 3	7	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 1 ХДН – 1 Грип – 1
56	16.06.2025	2	1	Вирусна пневмония	16	ХОББ – 1 Астма – 2	4	Остър бронхит – 1 Пневмония – 2

				– 1		Пневмония – 1 ХДН – 10 Бронхiekтазии – 2		ХОББ – 1
57	24.06.2025	22	He	-	4	ХОББ – 1 ХДН – 3	2	Остър бронхит – 1 Грип – 1
58	25.06.2025	16	2	ОВИ. Вирусна пневмония – 1 Белодробна ТБК – 1	4	ХОББ – 2 Пулмофиброза – 1 Белодробна ТБК – 1	4	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 ХОББ – 1 Грип – 1
59	26.06.2025	25	1	Астма – 1	5	ХОББ – 2 Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 1	7	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Хроничен бронхит – 2 Астма – 1 ХДН – 1
60	27.06.2025	9	He	-	10	ХОББ – 3 Астма – 2 ХДН – 4 Туберкулоза – 1	5	Бронхиолит – 4 Астма – 1
61	30.06.2025	6	He	-	6	ХОББ – 1 Пневмония – 2 ХДН – 2 Пулмофиброза – 1	3	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 ХОББ – 1
62	02.07.2025	4	He	-	8	ХОББ – 4 Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхiekтазии – 1	2	Пневмония – 1 ХДН – 1
63	03.07.2025	26	He	-	3	Астма – 1 Бронхiekтазии – 2	4	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 1
64	04.07.2025	8	1	Астма. ОДН – 1	5	ХОББ – 3 Астма – 1 ХДН – 1	6	Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 ХОББ – 2 Грип – 1
65	13.07.2025	5	4	Пневмония – 2 ХОББ – 1 Емфизем – 1	0	-	11	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 Остър бронхит – 3 Пневмония – 2 Астма – 1 ХОББ – 1
66	14.07.2025	6	0	-	7	ХОББ – 1 Пневмония – 2 ХДН – 4	6	Бронхиолит – 2 Пневмония – 1 ХОББ – 2

								Грип – 1
67	20.07.2025	2	1	ХОББ – 1	0	-	6	Остър бронхит – 1 Пневмония – 4 ХОББ – 1
68	21.07.2025	2	0	-	3	Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 1	5	Ларинготрахеит – 2 Остър бронхит – 1 ХОББ – 1 Грип – 1
69	22.07.2025	23	Не	-	10	Астма – 1 Пневмония – 3 ХДН – 4 Бронхиектазии – 2	7	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 ХОББ – 1 ХДН – 1
70	24.07.2025	1	Не	-	6	ХОББ – 2 Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 2	5	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 ХДН – 1 Грип – 2
71	25.07.2025	14	Не	-	7	ХОББ – 3 Астма – 2 Пневмония – 1 ХДН – 1	10	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 4 Бронхит – 1 Пневмония – 2 ХДН – 1 Грип – 1
72	27.07.2025	7	2	Пневмония – 1 ХОББ – 1	0	-	3	Остър бронхит – 1 Пневмония – 2
73	29.07.2025	3	Не	-	6	ХОББ – 3 Астма – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 1	2	Грип – 2
74	30.07.2025	4	Не	-	8	Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 6	3	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1
75	31.07.2025	1	Не	-	5	ХОББ – 1 Астма – 1 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1	4	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Пневмония – 1
76	02.08.2025	3	Не	-	0	-	10	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 4 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 2 ХДН – 1
77	03.08.2025	8	Не	-	0	-	2	Ларинготрахеит – 1 ХДН – 1
78	04.08.2025	20	1	ХДН – 1	9	ХОББ – 4 Астма – 2 Бронхиектазии – 2	1	Грип – 1

						Пулмофиброза – 1		
79	05.08.2025	3	He	-	7	Пневмония – 3 ХДН – 1 Бронхiekтазии – 3	1	Астма – 1
80	06.08.2025	5	He	-	3	ХОББ – 1 Астма – 1 Пневмония – 1	4	Ларинготрахеит – 2 ХДН – 1 Бронхiekтазии – 1
81	08.08.2025	11	1	ОДН – 1	3	Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхiekтазии – 2	11	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 2 Пневмония – 1 Астма – 1 ХОББ – 2 ХДН – 2
82	09.08.2025	4	1	ОИ-ГДП – 1	1	Астма – 1	5	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 ХДН – 1
83	10.08.2025	3	1	ХДН – 1	0	-	7	Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 2 Пневмония – 3
84	11.08.2025	11	He	-	4	ХОББ – 1 ХДН – 2 Пулмофиброза – 1	6	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 4 Пневмония – 1
85	12.08.2025	1	1	ХОББ – 1	11	Астма – 1 Пневмония – 2 ХДН – 5 Бронхiekтазии – 3	7	Ларинготрахеит – 4 Бронхиолит – 2 ХДН – 1
86	13.08.2025	1	2	ОИ-ГДП – 1 ОВИ – 1	8	ХОББ – 2 Пневмония – 1 ХДН – 4	2	Ларинготрахеит – 1 ХДН – 1
87	14.08.2025	6	He	-	3	Астма – 1 Пневмония – 1 Бронхiekтазии – 1	5	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 2 Пневмония – 1
88	15.08.2025	1	1	ХОББ – 1	6	ХОББ – 1 Пневмония – 1 ХДН – 2 Бронхiekтазии – 2	5	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1
89	16.08.2025	6	2	ОВИ – 1 ХОББ – 1	1	ХДН – 1	4	Ларинготрахеит – 1 Пневмония – 1 ОДН – 1 Грип – 1
90	17.08.2025	4	He	-	0	-	2	Пневмония – 2
91	20.08.2025	7	He	-	6	ХОББ – 2 Астма – 1 ХДН – 3	5	Ларинготрахеит – 2 Бронхиолит – 2 Пневмония – 1

92	21.08.2025	5	Не	-	5	ХОББ – 2 Астма – 1 Пневмония – 1 Белодробна ТБК – 1	5	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1 ХДН – 1 Грип – 1
93	22.08.2025	6	1	ОВИ. Остър бронхит – 1	2	Астма – 2	5	Ларинготрахеит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 3
94	25.08.2025	1	1	Хроничен бронхит – 1	9	ХОББ – 3 Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 2 Бронхиектазии – 2	4	Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 Грип – 1
95	27.08.2025	13	1	Пневмония. ОДН – 1	7	ХОББ – 1 Астма – 2 Пневмония – 3 ХДН – 1	8	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 Астма – 1 ХДН – 1
96	29.08.2025	3	Не	-	9	ХОББ – 3 Астма – 1 Пневмония – 4 Неизвестна Дг. – 1	6	Ларинготрахеит – 2 Остър бронхит – 3 Астма – 1
97	30.08.2025	6	Не	-	0	-	1	Пневмония – 1
98	02.09.2025	8	1	ХОББ – 1	5	ХОББ – 2 Пневмония – 1 ХДН – 2	2	Остър бронхит – 1 Грип – 1
99	04.09.2025	7	1	Астма – 1	3	Астма – 2 ХДН – 1	2	Бронхиолит – 1 Пневмония – 1
100	05.09.2025	3	Не	-	6	ХОББ – 1 Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1	5	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Пневмония – 2 Бронхиектазии – 1
101	06.09.2025	4	Не	-	0	-	7	Бронхиолит – 4 Астма – 1 ХОББ – 2
102	07.09.2025	4	Не	-	0	-	9	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 Пневмония – 5 ХДН – 1
103	08.09.2025	7	Не	-	0	-	4	Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Грип – 1
104	09.09.2025	6	Не	-	14	ХОББ – 3 Астма – 1 Пневмония – 5	5	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 1

						ХДН – 4 Бронхиектазии – 1		Пневмония – 1 ХОББ – 1
10 5	13.09.202 5	3	He	-	0	-	6	Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 3 Пневмония – 1 ХДН – 1
10 6	16.09.202 5	7	He	-	1	ХДН – 1	10	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 5 Остър бронхит – 1 ХДН – 1
10 7	17.09.202 5	3	2	ХОББ – 2	8	ХОББ – 1 Пневмония – 3 ХДН – 3 Бронхиектазии – 1	3	Ларинготрахеит – 1 Пневмония – 1 Грип – 1
10 8	20.09.202 5	2	1	Пневмония – 1	0	-	10	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Пневмония – 1 ХОББ – 3 Грип – 2
10 9	23.09.202 5	6	1	ОИ-ГДП – 1	10	Пневмония – 1 ХДН – 6 Бронхиектазии – 3	5	Бронхиолит – 5 Остър бронхит – 1
11 0	24.09.202 4	3	2	ОИ-ГДП. Пневмония – 1 Пневмония – 1	7	Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 5	6	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 1 Пневмония – 2
11 1	25.09.202 5	2	1	ОВИ – 1	6	Пневмония – 3 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1	5	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 3 ХОББ – 1
11 2	30.09.202 5	2	1	Вирусна пневмония – 1	3	Астма – 1 Пневмония – 1 Пулмофиброза – 1	7	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Пневмония – 3 ХОББ – 1 Грип – 1
11 3	01.10.202 5	1	3	ХОББ – 1 ОВИ – 1	6	ХОББ – 2 ХДН – 2 Бронхиектазии – 2	6	Ларинготрахеит – 2 Пневмония – 2 ХОББ – 1 Грип – 1
11 4	05.10.202 5	1	2	ОВИ – 2	0	-	6	Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 3 ХОББ – 1
11 5	14.10.202 5	1	He	-	8	ХОББ – 2 Пневмония – 3 ХДН – 2 Бронхиектазии – 1	6	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 Остър бронхит – 2 ХОББ – 2

11 6	21.10.202 5	2	2	Пневмония – 2	2	ХДН – 2	7	Ларинготрахеит – 3 Бронхиолит – 2 Пневмония – 1 ХОББ – 1
11 7	22.10.202 5	3	1	Остър bronхиолит – 1	10	ХОББ – 6 Астма – 1 Пневмония – 1 ХДН – 1 Бронхиектазии – 1	9	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 2 Остър бронхит – 2 Пневмония – 2 ХОББ – 1 ХДН – 1
11 8	23.10.202 5	3	1	ОВИ – 1	10	ХОББ – 3 Пневмония – 2 ХДН – 2 Бронхиектазии – 2 Неизвестна Дг. – 1	3	Ларинготрахеит – 1 Бронхиолит – 1 ХОББ – 1
11 9	24.10.202 5	1	2	ОВИ – 1 Астма – 1	7	ХОББ – 2 Астма – 2 Пневмония – 1 ХДН – 2	6	Ларинготрахеит – 1 Пневмония – 2 ХОББ – 1 ХДН – 1 Грип – 1
12 0	26.10.202 5	3	1	Пневмония. ОДН – 1	0	-	8	Бронхиолит – 2 Пневмония – 2 ХОББ – 2 ХДН – 1 Грип – 1
12 1	29.10.202 5	3	Не	-	6	ХОББ – 1 Астма – 1 Пневмония – 3 Бронхиектазии – 1	3	Бронхиолит – 1 ХОББ – 2
12 2	30.10.202 5	4	Не	-	1	ХОББ – 1	1	ХОББ – 1

Легенда: ХОББ – Хронична обструктивна белодробна болест; ХДН – Хронична дихателна недостатъчност; ОВИ – Остра вирусна инфекция; ТБК – туберкулоза; Са – карцином; ОИ-ГДП – Остра инфекция на горните дихателни пътища; ОДН – Остра дихателна недостатъчност